

*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu,
miluiește-mă pe mine, păcătosul.*

Rugăciunea stareților optineni

Doamne, dă-mi să întâmpin cu liniște sufletească tot ce îmi aduce ziua care începe. Dă-mi să mă predau cu totul voii Tale sfinte. În fiecare ceas al acestei zile povățuiește-mă în toate și ajută-mă. Chiar dacă aş primi necazuri și nenorociri în timpul zilei, învață-mă să le primesc cu sufletul liniștit și cu credință tare, că în toate este voia Ta cea sfântă.

În toate cuvintele și faptele mele călăuzește-mi gândurile și simțămintele, în toate întâmplările neprevăzute fă să nu uit că totul este trimis de sus de către Tine. Învață-mă să mă port drept și cu înțelepciune cu toți frații mei, să nu tulbur și să nu supăr pe nimeni. Doamne, dă-mi putere să duc greutatea zilei care începe și toate întâmplările din cursul zilei. Călăuzește voința mea și învață-mă să mă rog, să cred, să nădăjduiesc, să rabd, să iert și să iubesc. Amin.

Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unul pe altul (In. 13, 34)

CUPRINS

Porunca Iubirii apare cu binecuvântarea Arhiepiscopiei Sibiului

C A L E A	Credința și dragostea dinții	C R E D I N Ț A
	Rugăciunea stareților optineni / 2	
	Calea spre sfințire a Sf. Grigorie	
	PALAMA - Arhimandritul Efrem, Egumenul	
	Sfintei Mănăstiri Vatopedi / 5	
A D E V Ă R U L	De la Facere la Apocalipsă	N Ă D E J D E A
	Rătăcirii și regăsiri	
	Buruieni crescute la umbra Bisericii (I)	
	- PS Valerian Zaharia / 15	
	Misiunea Bisericii	
V I A Ț A	Tinerii - Familia - Lumea	D R A G O S T E A
	Cele trei cruci ale omului. Ce fel de cruce	
	purtăm? / 37	
	Cum sunt cinstiți Sfinții închisorilor	
	comuniste? - Fabian Seiche / 48	
	Papa vrea Guvern mondial / 63	
	Cartea ortodoxă prin poștă	
	Talon Abonamente	
		64
		66
	<i>Pace ție, cititorule!</i>	

Catedrala Sf. Grigorie Palama - Tesalonic

**Credința și
dragostea dinții**

Calea spre sfințire

a Sfântului Grigorie PALAMA [1]

*Arhimandritul Efrem,
Egumenul Sfintei Mănăstiri Vatopedi*

Prea Sfințițe, iubiți frați în Hristos,

În seara aceasta, în această sinaxă latreutică ni se dă prilejul să comentăm anumite întâmplări, după cum sunt relatate de Sfântul Filotei Kokkinos, Patriarhul Constantinopolului, care a scris Viața acestui mare Părinte al Bisericii noastre Ortodoxe, Sfântul Grigorie Palama, să le comparăm cu realitatea contemporană spre problematizare și să identificăm elementele cele mai importante care au făcut posibilă calea spre sfințire a lui Palama.

S-a născut în 1296 în Constantinopol din părinți binecredincioși. Tatăl său era senator și se bucura de o mare prețuire din partea împăratului Andronic al II-lea Paleologul. Părinții sfântului au avut grijă nu doar pe ei înșiși să se dedice zilnic discuțiilor cu monahii și părinții duhovnicești, *ci și pe copiii lor să-i predispună și să-i călăuzească spre aceasta*. Avea obiceiul să viziteze mănăstirile din vasta regiune, să întâlnească monahi isihăști, să se desfăteze de învățătura lor și să primească rugăciunile lor.

Se întâmplă la fel și în vremea noastră? Încercăm să formăm cele mai potrivite acorduri duhovnicești în familie? Educația se face în baza întregirii duhovnicești a copilului sau are ca scop doar o formare seacă care îi va asigura o carieră profesională sau una științifică? Există un duhovnic pentru familie? Copiii se spovedesc la duhovnic?

Existența părintelui duhovnicesc constituie o condiție de bază pentru realizarea și înaintarea în viața noastră duhovnicească. Sfântul Siluan Atonitul în vremea Tainei Spovedaniei l-a văzut pe duhovnic într-o slavă necreată de negrăit, „în chipul lui Hristos”.

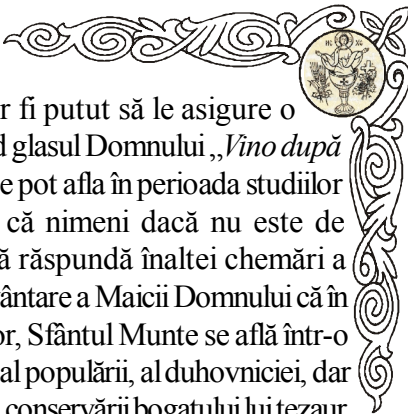
Micul Grigorie și-a început educația sa preliminară de la o vârstă foarte mică, ceva asemănător Școlii Primare de azi. Avea însă oarecare dificultăți în memorare, de aceea și-a luat un canon să nu înceapă să citească înainte de a face trei metanii înaintea icoanei Maicii Domnului și să citească o rugăciune către ea.

Propunem și noi rugăciunea copiilor noștri care au oarecare dificultăți la învățătură sau stăruim cu violența asupra lor?

Grigorie a dobândit o strălucită educație filosofică sub îndrumarea renumitului pe atunci filosof și marelui logofăt Teodor Metohitis, în așa măsură, încât într-o zi, în timp ce dialoga cu el înaintea împăratului asupra scrierilor lui Aristotel, marele logofăt atât de mult s-a minunat de ideile lui Grigorie, încât adresându-se împăratului i-a spus cu entuziasm: „*Dacă însuși Aristotel ar fi fost de față și l-ar fi auzit pe acesta, peste măsură l-ar fi lăudat*”.

Sfântul a început la vârsta de 17 ani să simtă chemarea către monahism și cu toate că se afla în Constantinopol și era aproape de împărat, trăia în cumpătare și în asceză, întreținându-se cu monahii care veneau din Sfântul Munte, timp în care a dobândit o legătură duhovnicească cu Sfântul Teolipt al Philadelphiei, isihast aghiorit, ucenic al Cuviosului Nichifor din Singurătate, ale căror scrieri împodobesc *Filocalia Sfinților Neptici*. Sfântul Teolipt a devenit pentru tânărul Grigorie părinte și mistagog în cele dumnezeiești și l-a inițiat desăvârșit în sfânta trezvie și în rugăciunea minții. Astfel, Grigorie se îndeletnicea cu rugăciunea minții încă de pe când trăia în mijlocul zgomotelor lumii. În cele din urmă, chemarea sa către monahism a biruit în fața laudelor lumii și la vârsta de 20 de ani părăsește lumea. Fiind o personalitate energică a influențat și mediul familial, așa încât *mama sa și două surori au devenit călugărițe, în timp ce el însuși împreună cu 2 frați ai săi au plecat spre Sfântul Munte.*

Dar nu cumva se întâmplă *aceiași lucru și astăzi?* Mulți tineri cu studii de invidiat, studii care ar fi putut să le asigure o cariera profesională importantă, aud glasul Domnului „*Vino după Mine!*” și ies din lume. Alții, iarăși, se pot afla în perioada studiilor când Domnul îi cheamă, pentru că nimeni dacă nu este de Dumnezeu chemat nu va putea să răspundă înaltei chemări a monahismului. Este o mare binecuvântare a Maicii Domnului că în epoca actuală a incertitudinii tuturor, Sfântul Munte se află într-o mare înflorire din punctul de vedere al popularii, al duhovniciei, dar și al reînălțării clădirilor lui mărețe și al conservării bogatului lui tezaur.

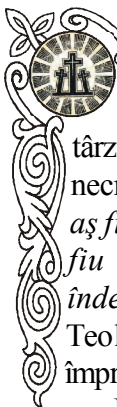
Care este însă reacția din partea mediului intim al acestor tineri care sunt atrași de monahism? Foarte puțini părinți și rude le dau binecuvântarea, înțelegând această mare chemare a afierosirii monahale, și se simt recunoscători față de Dumnezeu, că au oferit „o jertfă vie” lui Hristos - pe copilul lor. Cei mai mulți simt că a căzut cerul pe ei și i-a zdrobit. Și aceasta este o dovadă că *omul contemporan nu cunoaște valoarea și ofranda monahismului*. Fericitul părinte Iustin Popovici accentua că „*fința Ortodoxiei este monahismul*” și, atunci când vedem renaștere în monahism, aceasta prevestește renaștere în întreaga Biserică, în poporul lui Dumnezeu, în trupul lui Hristos. În epoca Sfântului Grigorie idealul pentru un aristocrat al spiritului era să devină monah. Pentru acesta întâlneam mulți monahi învățați în acea epocă; dar chiar și împărații deveneau monahi, precum Ioan al VI-lea Cantacuzino, care a devenit monah primind numele de Ioasaf și s-a dovedit un mare teolog al vremii sale.

Lepădându-se de lume, Palama a preferat să se supună unui renumit isihast, „*faimosului Nicodim, bărbat minunat în fapte și contemplație, după cum îl cunoșteau toți cei ce locuiau în Athos*”, și care trăia într-o chilie apropiată de Mănăstirea Vatopedi. Și aceasta prin dumnezeiasca Pronie: pentru a ucenici viitorul isihast și văzător al Luminii necreate la cuviosul, experimentatul și distinsul stareț. Acolo a primit schima monahală de la starețul său și a ucenicit lângă el 3 ani până la moartea cuviosului Nicodim.

În această chilie a mănăstirii Vatopedi i s-a arătat lui Palama Sfântul Ioan Teologul, trimis de Doamna

Născătoare de Dumnezeu, ca

să-l întrebe de ce se roagă neîncetat ei cu cuvintele „*Luminează-mi întunericul! Luminează-mi întunericul!*”? El, care mai târziu avea să devină purtătorul și teologul prin excelență al Luminii necreate. Sfântul, cu infinită smerenie, a răspuns: „*Ce altceva aș fi putut să cer, om pătimăș și plin de păcate fiind, decât să fiu miluit și să fiu luminat, pentru ca să cunosc și să îndeplinesc voia lui Dumnezeu?*”, după care Sfântul Ioan Teologul îi făgăduiește că Maica Domnului îi va fi ajutătoare și împreună-luptătoare și în prezent și în viitor.

Palama, ca un monah aghiorit, o simțea pe Născătoarea de Dumnezeu ca pe sprijinul prin excelență în calea desăvârșirii lui în Hristos. Din scrierile sale, dar în principal din Omiliile sale, se arăta dragostea sa fierbinte față de Maica Domnului. O considera ca hrănitore a monahilor, model al vieții isihaste, iar atunci când scrie *Viața Cuviosului Petru Athonitul*, amintește și accentuează făgăduințele ei față de monahii aghioriți. **Este singurul Părinte și scriitor bisericesc care descoperă analitic prin istorisirile Evangheliștilor că Maica Domnului a fost prima care L-a văzut pe Hristos înviat.** Această dragoste față de Maica Domnului, care este evidentă în scrierile lui Palama, constituie o însușire caracteristică a sfinților. Sfinții nutresc un dor inexplicabil și o dragoste asemănătoare față de Născătoarea de Dumnezeu, iar ea le răsplătește pe măsura dragostei lor.

În continuare, s-a închinoviat în Marea Lavră, și imediat, pentru liniște mai multă, a plecat la Schitul Glossia. Din cauza incursiunilor turce, a plecat din Sfântul Munte și a mers în Tesalonic, unde a primit vrednicia preoției în urma rugăminții poporului, dar și după ce el însuși s-a încredințat că este voia lui Dumnezeu. Ceva asemănător se întâmplă și astăzi în monahism: nici un monah nu primește vrednicia preoției chemat de el însuși, ci părintele lui duhovnicesc va mărturisi că este vrednic să primească acest dar.

După aceea s-a dus la un schit din Vria, unde a rămas nevoindu-se aspru cu zăvorărea, postul și rugăciunea minții vreme de cinci ani. **Asceza creștină are ca scop curățirea de patimi. Monahul nu devine un ucigaș al trupului, ci ucigaș al patimilor.** Ceea ce

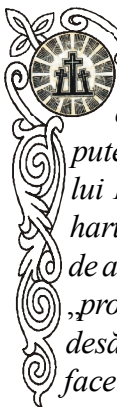

caracterizează viața ascetică a Sfântului Grigore Palama, care este ascetica autentică a monahismului ortodox, este *întoarcerea spre sine însuși*. În Omilii, în Epistole, chiar și în tratatele cu conținut dogmatic nu încetează să accentueze sensul interiorizării pentru dobândirea curățirii în Hristos, a adevăratei vieți duhovnicești. Despre omul patimă care își începe pocăința prin interiorizare, Sfântul spune că

„atunci când mintea se îndepărtează de orice lucru sensibil, este ridicată din furtuna zgomotului ce o înconjoară și îl privește pe omul lăuntric, și numai ce vede masca înșelătoare care a fost meșteșugită de înșelarea din partea de jos, aleargă să o curățească prin plâns; și când ridică acest acoperământ fără chip (urât), chiar atunci, pentru că sufletul nu este împrăștiat de feluritele legături, își află pacea și se apropie de adevărata liniște și rămâne în ea însăși gândindu-se pe ea însăși, sau mai bine zis prin ea însăși, atât cât este cu putință pe Dumnezeu, pentru care există. Atunci își depășește firea și se îndumnezeiește prin participare, înaintând mereu către ce este mai bun”.

Interiorizarea se constituie din vederea sinelui nostru și păzirea minții. Mintea omului, care constituie ochiul sufletului, este pururi-mișcătoare, și dacă este alipită de patimile răutății, iubirii de plăcere, lăcomiei, urii, se îmbolnăvește și se întunecă. Nu poate să conștientizeze așezarea sa lăuntrică cu adevărat dureroasă, deoarece și-a întunecat partea văzătoare a sufletului, mintea. ***Mintea omului contemporan s-a întors către făpturi cu o dispoziție idolatră și luciferică de nereținut. Pentru că mintea omului „când nu se află în contemplarea lui Dumnezeu sau se face demonică sau animalică”.*** Inconștient caută auto-îndumnezeirea, să devină dumnezeu nu ca „*minte văzătoare de Dumnezeu*”, ci ca „*minte care vede făpturile, bunurile materiale*”.

Astfel, creștinul dacă se nevoiește cu atenție și interiorizare, conlucrând cu harul dumnezeiesc, se curăță de patimi și - precum spune Palama: „*Când mintea,* *alungând toate patimile*

casnice, a provocat în suflet nepătimirea, și întorcându-se cu desăvârșire nu doar spre ea însăși, ci și spre celelalte puteri ale sufletului”, atunci, „oferă multe dovezi ale frumuseții lui Dumnezeu și trupului cu care este unită, mijlocind între harul dumnezeiesc și grosimea trupului și dăruindu-i puterea de a lucra cele imposibile“. Din această lucrare interioară a minții „provine obișnuința cu chip dumnezeiesc și de negrăit în virtute, desăvârșita imobilitate sau dificila mobilitate spre răutate, facerile de minuni și puterea de a vedea și de a prevedea și de a vorbi cineva despre toate câte se întâmplă în locurile îndepărtate ca și cum acestea ar fi în fața ochilor săi”.

În 1332, se întoarce în Sf. Munte și la o priveghere îl vede pe starețul de atunci al Marii Lavre, Macarie, îmbrăcat în veșminte arhieresti, fapt care s-a îndeplinit cu adevărat 11 ani mai târziu, când a devenit mitropolit al Tesalonicului. Dar și astăzi există monahi înainte-văzători în Sf. Munte.

În 1334, a avut o vedenie, în care i s-a dat harisma cuvântului și a scrierii, după șaptesprezece ani de asceză monahală. Ce putem să spunem despre zilele noastre, în care oricine dorește scrie și editează o sumedenie de cărți? Pentru creștini nu trebuie să fie așa. Doar atunci când i s-a dat de sus harisma, atunci trebuie să scrie și cu adevărat va folosi. Pentru că harisma învățătoarească, ca dar al lui Dumnezeu, urmează să lucreze în cel care a ajuns la unica luminare, la starea de sălaș al harului, având cunoștința și experiența din Predania Patristică; în cel care s-a curățat de patimi și se împărtășește în chip unic și sensibil cu harul lui Dumnezeu. Aceasta a reușit-o Grigore după șaptesprezece ani de asceză, prin har.

La 1337, a aflat despre tratatele teologice ale monahului și filosofului Varlaam din Calabria, reprezentant al teologiei apusene secularizate, așa cum aceasta a fost formulată sub influența neoplatonismului și scolasticii. Din acest moment începe perioada incertitudinii ei în ceea ce privește Predania Ortodoxă isihastă. Am spune că **Varlaam** s-a făcut pricina arătării Sfântului Grigorie, pentru că dacă n-ar fi existat un motiv, **Sfântul nu ar fi scris și ar fi rămas neștiut.**

Pentru apărarea și consolidarea învățaturii despre isihasm, Palama a dat o mare importanță scrierii „*Tomosul Aghioritic*”. Aici vedem smerenia Sfântului. Îi întreabă pe cei mai bătrâni, pe cei mai distinși monahi ai Sfântului Munte dacă sunt de acord cu învățătura sa, și, atunci când primește răspunsul lor scris, semnând Tomosul, simte o mare bucurie și siguranță în sufletul său. Mai târziu, în orice împrejurare, înaintea sinoadelor sau în dialog cu cei ce cugetau împotriva lui, va face trimitere la Tomos ca la un document al adevărului și fidelității învățaturii sale. Aceasta nu ne amintește și de Apostolul Pavel care s-a dus la Ierusalim să-i întrebe pe Apostolii Petru și Iacov despre evanghelizarea neamurilor, nu cumva „*în zadar să alerge*”? **Aceasta este calea smereniei: „Întreabă-l pe tatăl tău și îți va vesti, pe cei mai bătrâni ai tăi și îți vor răspunde”.** Această cale este urmată și astăzi? Sau poate că în orice problemă a noastră devenim singurii noștri sfătuitoari? Marele Vasile accentuează că „*omul care se sfătuiește pe sine însuși, își este propriul războinic*”.

Polemica întâmpinată de învățătura Sfântului Grigorie, ca să nu se facă cunoscută sau să fie răstălmăcită și rău famată, nu s-a întâmplat cu nici un alt sfânt al Bisericii noastre. Au trecut exact 640 de ani de la adormirea sa și nu au încetat clevetirile împotriva sfântului. Și aceasta se întâmplă deoarece *învățătura Sfântului Grigorie Palama constituie chintesența Ortodoxiei și în consecință devine ținta tuturor potrivnicilor săi.*

Până în veacul al 17-lea se scriau tratate care în realitate erau scrieri pline de batjocuri împotriva Sfântului. Și nu este ceva ciudat în viața Bisericii ca un sfânt să fie bârfit, fie pentru caracterul său, fie pentru învățătura sa în interpretarea dogmei despre Dumnezeu. Dar principalul instigator al tuturor acestor clevetiri și batjocuri a fost și este chiar diavolul, care se folosește, ca de niște unelte, de oameni pătimiși, iubitori de sine și fără pic de cuviință. De aceea, și credinciosul nu trebuie să se smintească în astfel de situații, ci să se roage în principal pentru cel care

a pricinuit sminteala, pentru că

Domnul a vorbit apocaliptic: „*Vai, acelui om prin care vine sminteala!*”. Astfel de cleветitori împotriva lui Palama au fost și Varlaam, Achidin, Gregoras, Chidonis, care sunt anatematizați în Sinodiconul Ortodoxiei care se citește în prima Duminică din Postul Mare, a Ortodoxiei. Dar propaganda papalo-catolică nu a războit doar învățătura Sfântului prin diferitele ei mijloace, ci a încercat să oprească și sărbătorirea pomenirii lui. Pururea-pomenitul Arhiepiscop Hrisostom Papadopoulos observa: „*Clerul catolic a reușit să considere ca dovadă a credinței și afierosirii la papism din partea trădătorilor credinței ortodoxe, delimitarea lor de sărbătoarea Sfântului Grigorie Palama*”.

În secolul nostru, cercetătorii contemporani ai lui Palama în occident, care sunt recunoscuți și de către teologii noștri ca niște cercetători importanți, îl critică pe Palama ca diteist, ca neoplatonist și iconomah. Dar și teologii noștri academici, care acum nu se mai află în viață, nu au dat nici un imbold studenților lor să studieze scrierile lui Palama, ci mai mult decât atât, le-au marginalizat și de multe ori le-au considerat făcături cu aparență intelectualistă sau sentimentalistă. Din contră, în zilele noastre se observă o aplecare intensă asupra teologiei palamite în spațiul pur universitar, și o dovadă a acestui lucru este și convocarea acestui congres.

Cercetătorii autentici ai scrierilor lui Palama și purtători ai predaniei isihaste au fost cuvioșii ce au strălucit sub turcocrăție: *David din Evvia*, Cuviosul Mucenic *Iacov Aghioritul*, *Maxim Vatopedinul*, *Cosma Etolianul*, Colivazii cu *Sfântul Nicodim Aghioritul* în frunte, *Acachie Cavsocalivitul*, la care au ucenicit trei noi mucenici, *Macarie Notaras*, care și el a arătat trei noi mucenici și atâția alții. Noii mucenici, și în principal cei care mai întâi apostaziaseră, de obicei mergeau în Sfântul Munte ca să se spovedească, să trăiască în pocăință, să se lege de un părinte duhovnicesc care să-i învețe rugăciunea minții, viața ascetică pentru curățirea inimii, ca să ajungă la luminare și la sălășluirea în ei a harului dumnezeiesc, când ar fi putut deja, fără pericolul lepădării, să mărturisească și să primească mucenicia pentru Hristos, când li s-ar fi dat prilejul.

În 1347, Palama a fost ales mitropolit al Tesalonicului după multe rugăminți ale împăratului Ioan al VI-lea Cantacuzino și ale Patriarhului Isidor. Se menționează în viața sa că *sfântul nu și-a dorit aceasta, nu a fost de sine chemat, ci de-Dumnezeu-chemat și de-popor-ales*. Viața duhovnicească trebuie să meargă înaintea treptelor preoției. Sfântul Grigorie fiind desăvârșit, îndumnezeit, „*a fost așezat în sfeșnic*” ca să călăuzească fără rătăcire și prin exemplul vieții lui și pe alții, turma sa, pe calea îndumnezeirii și a sfințirii.

Însă în scaunul său s-a dus abia după trei ani, pentru că în Tesalonic era încă diviziune, certuri interne și tulburări din cauza situației politice instabile a cetății; iar Sfântul le primea pe toate cu smerenie. *Nu a cerut drepturi și nu s-a luptat ca să-și ia locul în tronul arhieresc; pe toate le lăsa în purtarea de grijă a lui Dumnezeu*. În ziua intrării lui în cetate a rostit o rugăciune emoționantă, iar după trei zile o Omilie foarte importantă „*Despre pacea întreolaltă*”. În lucrarea sa pastorală este cuprinsă și îndrumarea turmei sale către pocăința sinceră și participarea la dumnezeieștile Taine. Era făcător de pace și primea pe oricine avea vreo nevoie la orice oră, înfruntau ereziile cu autoritatea lui teologică, stigmatiza neîndurarea și nedreptatea socială, îi chema pe preoți la Sinaxe și le tâlcuia înaltele lor îndatoriri preotești. Însă lucrul cel mai important poate a fost că a rămas întotdeauna isihast în mijlocul zgomotelor din lume, a încercărilor lui, a întemnițărilor și că păstra neîntreruptă negrăita lui unire cu Dumnezeu.

Era „*Păstorul cel bun*”, care se jertfea pentru mântuirea turmei sale, model pentru păstorii actuali ai Bisericii, iar poporul îl iubea foarte mult, simțea și se desfăta în dragostea lui părintească. Această dragoste nepărtinitoare a fost pricina ca sfântul să lucreze minuni încă din viață. **Harisma tămăduirilor se naște din dragostea aceluia care se jertfește pe el însuși ca să trăiască aproapele.** În epoca noastră, mulți învață din amvonul Bisericii, și bine fac, dar *poporul lui Dumnezeu vrea să vadă și să comunice cu părinții duhovnicești, cu adevărații păstori.*

Palama a adormit în Domnul în noiembrie 1359 (...). Însă Sfântul nu și-a părăsit turma sa. Sfântul Filotei Kokkinos, în Cuvântul său de laudă pentru Palama, adună 15 minuni ale Sfântului care au avut loc cu puțin timp după adormirea sa. Astfel se arată universalitatea unui sfânt care îmbrățișează cu dragoste sa întreaga lume și se interesează de ea chiar și după moartea lui. Și acest lucru nu se întâmplă și astăzi cu sfinții noștri contemporani, Părintele Iacov, Părintele Porfirie, care aleargă, am zice, în toate marginile pământului ca să mângâie, să tămăduiască, să săvârșească minuni?

Am încercat să semnalăm în această concisă omilie a noastră următoarele puncte: Sfântul din vârsta sa pruncească a avut o viață duhovnicească, a îmbrățișat cu dragoste monahismul și a trăit până la sfârșitul vieții lui ca monah cu un cuget autentic isihast și patristic, a fost un slujitor înflăcărat al Născătoarei de Dumnezeu, a devenit exemplu de păstor, a răbdat cu smerenie și credință în pronia lui Dumnezeu nedreptele bârfiri și judecăți, pe când învățătura lui a fost încorporată în învățătura Bisericii Ortodoxe ca o autentică și nerătăcitoare cale a cunoașterii lui Dumnezeu și a îndumnezeirii omului, cu toată polemica pe care a suportat-o și din partea anti-isihastilor și latino-cugetătorilor ulteriori.

În seara aceasta în care prăznuim pomenirea sa, în cadrul lucrărilor Congresului, dorim ca fiecare dintre noi să îl cinstească sincer pe luminătorul Ortodoxiei, pe dascălul și sprijinul Bisericii, pe propovăduitorul harului, pe podoaba monahilor, pe teologul apologet, pe Sfântul Grigorie Palama făcătorul de minuni, cu încercarea noastră de a-l imita. Clerul, avându-l ca exemplu de monah și de păstor, iar poporul urmându-i și împlinindu-i învățătura care are ca scop principal trăirea harului dumnezeiesc. Astfel se va adevăra cuvântul Sfântului Ioan Gura de Aur: „*Cinstea Sfântului, imitarea Sfântului*” („*Cel mai bun mod de a-i cinsti pe sfinți este imitarea lor*”).

(Tradus din grecește de **Leontie monahul** după „*O Osios Grigorios*“, ed. anuală a Sf. Mănăstiri Grigoriu din Sf. Munte Athos, perioada a doua, anul 2003, nr.28, pp. 5-18)

[1] Omilie la Privegherea din 5 noiembrie 1999 în cadrul Congresului dedicat Sfântului Grigorie Palama din Lemesos (Cipru).

Buruieni crescute la umbra Bisericii

(I)

PS Valerian Zaharia

Episcopul ortodox al Oradiei

Oradea, 1955

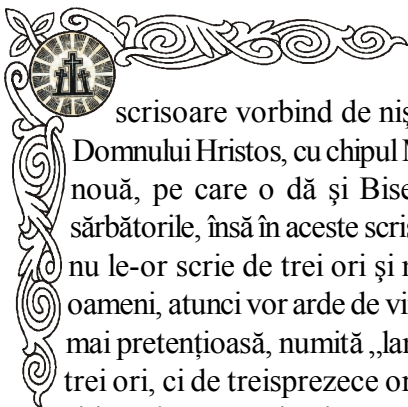
Vedenii, proorocii și epistole neadevărate

„Proorocesc minciuni în numele Meu. Nici nu i-am trimis, nici nu le-am dat poruncă și nici nu le-am vorbit. Vedenii mincinoase, proorocii deșarte; închipuiri înșelătoare în mintea lor. Acestea sunt proorociile lor”.

(Ieremia 14, 14)

Nu puțină zarvă au stârnit, în ultimul sfert de veac, în diferitele colțuri ale patriei noastre, așa numitele „vedenii”, „semne”, „minuni” și „proorocii” care au pus pe unii pe gânduri, iar pe alții pe drumuri, aducând tulburări mai mari sau mai mici în sufletele unor creștini, în sânul Bisericii și în rândul obștii. Ba unul a văzut un „moș”, ba altul a făcut o călătorie prin „vămile văzduhului”, văzând „raiul” cu fericirile și „iadul” cu muncile.

Unul a văzut un alt „moș”, alta a văzut chiar pe Mântuitorul și pe Maica Domnului, care i-au poruncit să vorbească lumii. Într-o parte a țării, alt „moș” zice că a prefăcut o femeie în măgăriță, iar în altă parte zice că pe geamul bisericii din sat ar fi apărut un semn în chip de pește din care curge sânge. Acum câțiva ani zice că s-ar fi arătat Maica Domnului unor copii, făgăduind să spună lumii ceva foarte de seamă.

De curând, în multe sate și orașe ale noastre, s-a răspândit o scrisoare vorbind de niște pietre căzute din cer cu chipul Domnului Hristos, cu chipul Maicii Domnului și cu porunca deloc nouă, pe care o dă și Biserica, de a se cinsti duminicile și sărbătorile, însă în aceste scrisori amenințându-se cititorii că dacă nu le-or scrie de trei ori și nu le-or da în 24 de ceasuri la trei oameni, atunci vor arde de vii. Ba a mai apărut și o altă scrisoare, mai pretențioasă, numită „lanțul Sfântului Anton”, în care nu de trei ori, ci de treisprezece ori, în treisprezece zile, este obligat cititorul să o scrie și să o trimită altora, la capătul acestor treisprezece zile așteptându-l o mare fericire, după cum o mare nenorocire l-ar aștepta dacă nu va scrie aceste scrisori, așa cum s-ar fi întâmplat cu o femeie, zice-se din Franța.

Desigur că toate acestea ni s-ar părea simple copilării, la care am avea doar de zâmbit, dacă aceste mincinoase vedenii și proorocii n-ar fi tulburat liniștea din sânul Bisericii și n-ar fi zdruncinat sufletește pe unii oameni, care – fie de teama de necunoscut, fie că n-au fost luminați la vreme – nu mai știau ce să creadă și unde stă adevărul: în Sfânta Scriptură, unde se găsesc adevăratele proorocii sau în scornirile și meșteșugurile celui viclean.

Dacă credincioșii prinși în mreaja acestor neadevărate proorocii n-au vrut să creadă cuvântul Bisericii, atunci când li s-a spus că toate acestea nu-s de la Dumnezeu, ci de la cel viclean, - iată că timpul – adevărat cântar al multora ce se ivesc pe lume – a dovedit că n-a fost adevărată nici una, dar nici una, din aceste mincinoase vedenii, semne și proorocii, care, toate, rând pe rând, s-au scufundat în negura uitării, în întunericul de unde se și iviseră ici și acolo. S-a plinit astfel cuvântul înțeleptului Gamaliel, învățător al Legii pe timpul Apostolilor, care – văzând nedreptatea prigonirii Apostolilor de către ortacii săi farisei – a spus despre propovăduirea apostolică unele ca acestea: „*Căci dacă această punere la cale sau acest lucru este de la oameni, se va nimici, iar de este de la Dumnezeu, nu veți putea să-l nimiciți*” (Faptele Apostolilor 5, 38-39).

Pierind în bezna uitării toate neadevăratele vedenii, semne, minuni și proorocii de care v-am amintit mai sus, se înțelege se la sine că acest lucru „*este de la oameni*”, fiind nimicit, și nu a fost adevărat, nu a fost de la Dumnezeu.

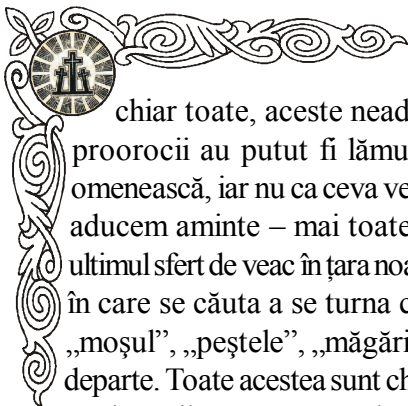
În afară de faptul că în neadevăratele vedenii și proorocii de care v-am amintit mai sus, chipul lui Dumnezeu a fost foarte mult prefăcut, dacă nu chiar de-a dreptul batjocorit, iar în numele Domnului s-a venit cu tot felul de amăgiri, cu groaznice nenorociri pe capul acelora care nu se lasă smintiți, - în afară de faptul acesta, cercetându-se cu luare aminte de Biserică și de credincioși, s-a dovedit că:

Mulți dintre cei care au spus că au avut vedenii și au început să proorocească neadevărat, erau, de fapt, oameni cu mintea întunecată, necunoscători ai Scripturii și care-și luau închipuirile lor drept lucruri aieveau, adevărate.

Alții dintre cei cu proorociile neadevărate – sau sprijinitori ai lor, nelipsind chiar și unii preoți călugări sau călugărițe, printre aceștia – erau, de fapt, niște șarlatani care visau să strângă averi de pe urma jertfelniciei credincioșilor care le dădeau crezare.

Nu s-a putut aduce nici măcar o singură mărturie care să stea în picioare, că acești prooroci neadevărați ar fi vindecat bolnavi, că ar fi proorocit, că ar fi făcut să plouă în plină secetă, că ar fi înviat morți – așa cum se știe că au făcut, cu putere dumnezeiască, proorocii și apostolii din Sfânta Scriptură. Mărturiile pe care au încercat să le aducă unii sau alții se bat cap în cap, din ele iese adevărul că aceste semne și proorocii erau neadevărate.

Nici unul din acești prooroci neadevărați nu împlinea ceea ce se cerea în Scriptură unui adevărat proroc, și anume: sănătatea trupeză și sufletează, credință puternică până la a merita să cunoască tainele pe care Dumnezeu vrea să le descopere oamenilor, viață de o cinste și de o frumusețe sufletează deosebită, în sfârșit, înțelepciune și bărbăție desăvârșită.

Iar în cele din urmă – după cum s-a și întâmplat – toate, dar chiar toate, aceste neadevărate vedenii, semne, minuni și proorocii au putut fi lămurite și tâlcuite cu mintea noastră omenească, iar nu ca ceva venit de la Dumnezeu. Căci – dacă ne aducem aminte – mai toate vedeniile de care a fost vorba în ultimul sfert de veac în țara noastră au avut forme din lumea văzută, în care se căuta a se turna chipul lui Dumnezeu Cel nevăzut: „moșul”, „peștele”, „măgărița”, „stelele”, „pietrele” și așa mai departe. Toate acestea sunt chipuri din lumea cea văzută și pipăită cu simțurile noastre. Or, dacă ar fi vorba de adevărate vedenii, acestea nu ar avea îndeobște chipuri omenești sau pământești, ci ar fi mai presus de ochii și mintea noastră. Însuși Sfântul Apostol Pavel ne spune că atunci când a fost răpit în rai „*a auzit cuvinte de nespus, pe care nu-i iertat omului să le rostească*” (II Corinteni 12, 4) – căci sus, la ceruri, în viața viitoare sunt pregătite pentru adevărații credincioși ceea ce „*ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-a suit*” (I Corinteni 1, 9).

Or, iată că proorocii neadevărați din zilele noastre ne vorbesc de chipuri întâlnite în viața noastră de toate zilele, ba chiar și chipuri care înjosesc măreția lui Dumnezeu. Dacă li se pare că au avut o vedenie – sau cumva dacă au pus la cale în mod necinstit această poveste – ei se apucă îndată și bat toba, pe toate ulițele, smerenia fiind departe de a împodobi pe acești prooroci neadevărați. Dar dacă cercetăm să vedem ce a făcut Sfântul Apostol Pavel când a fost răpit în „al treilea cer”, aflăm că a tăcut, n-a spus nimănu. Abia după 14 ani a mărturisit acest lucru – dar fără să dea amănunte de nici un fel – iar aceasta o face numai o dată și numai pentru a-și întări cuvântul în fața altora care nu-l ascultau. Căci spune Apostolul Pavel: „*A mă lăuda nu-mi este de folos*” (II Corinteni 12, 1-4).

Sfânta noastră Biserică, învățând de la smerenia lui Pavel, ne învață mai degrabă, să veghem, să cercetăm duhurile care ne apar, să nu avem pretenția a vedea cele dumnezeiești, ba chiar nici să nu credem în vedenii pe care noi, cei ce ne aflăm atât de departe

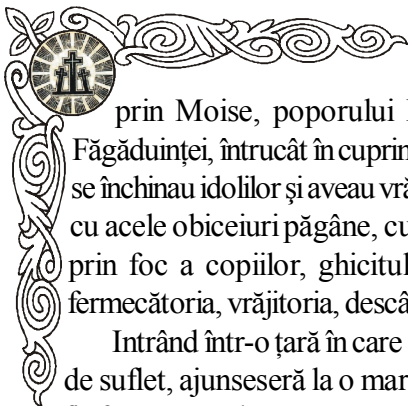

de pilda credinței și vieții curate a apostolilor, nu le-am merita. *Sfântul*

Diadoh al Foticeii ne învață astfel: „Chiar dacă ni s-ar trimite vreodată de Dumnezeu vreo vedere și n-am primi-o, nu s-ar supăra pentru acesta din cauza vicleșugurilor dracilor... Să luăm următoarea pildă, pentru înțelegerea lucrului: o slugă e chemată de stăpân noaptea la poarta curții, după o îndelungată lipsă; dar ea, necunoscându-l sigur, nu i se deschide ușa, căci se teme ca nu cumva, înșelând-o asemănarea glasului, să se facă pierzătoarea lucrurilor ce i-au fost încredințate de stăpân. Domnul acestei slugi nu numai că nu se va mânia pe ea când se va face ziuă, ci o va învrednici de multe laude, fiindcă a socotit că și vocea stăpânului este înșelăciune și n-a voit să piardă lucrurile lui”. Iar un înțelept călugăr din pustie – atunci când diavolul a luat înfățișarea lui Hristos și l-a îndemnat pe pustnic să deschidă ochii și să-l privească – acesta nu deschide ochii și spune, cu adevărată smerenie, dar și cu simț de veghe creștinească: „Eu nu vreau să văd pe Hristos cu ochii mei în lumea aceasta”... Căci, alt înțelept al Bisericii, *Evagrie Ponticul*, spune: „Se întâmplă ca în vreme ce te rogi curat și netulburat să și se înfățișeze deodată înaintea vreun chip străin ciudat, ca să te ducă la părerea că Dumnezeu este acolo și să te înduplece să crezi că dumnezeirea este cantitatea ce ți s-a arătat ție deodată. Dar dumnezeirea nu este cantitate și nu are chip”.

Urâciunea vrăjitoriilor și a obiceiurilor păgânești

„Să nu se dovedească la tine vreunul care-și arde în foc pe fiul său, pe fiica sa, nimeni care să aibă meșteșugul de ghicitor, nici tâlcuitori de semne, nici prezicător, nici fermecător, nici vrăjitor, nici descântător, nici mag, nici din cei ce întreabă morții. Căci este grozăvie înaintea Domnului cel ce săvârșește acestea și din pricina acestei urâciuni Domnul Dumnezeu îi va goni din fața Sa”.

Porunca de mai sus a dat-o Dumnezeu, acum câteva mii de ani, prin Moise, poporului Israel, în preajma intrării în Țara Făgăduinței, întrucât în cuprinsul și în jurul acestei țări, păgânii care se închinau idolilor și aveau vrăjitori în loc de preoți, se îndeletniceau cu acele obiceiuri păgâne, cum ar fi: arderea sau măcar trecerea prin foc a copiilor, ghicitul, tâlcuitul semnelor, prezicătoria, fermecătoria, vrăjitoria, descântatul, magia, spiritismul și altele.

Intrând într-o țară în care aceste obiceiuri păgâne, pierzătoare de suflet, ajunseseră la o mare înflorire, poporul ales a trebuit să fie făcut atent de Dumnezeu asupra primejdiei care se ascunde în toate aceste feluri de fărmece și vrăjitorii. Pedepsa pusă de Dumnezeu asupra acelor care s-ar îndeletnici cu asemenea obiceiuri păgânești era grozavă: blestemul dumnezeiesc.

Poporul ales – și mai ales, după propovăduirea Mântuitorului și a Apostolilor, neamul cel creștinesc – au lepădat, treptat, tot mai multe din obiceiurile păgânești amintite mai sus sau de felul acelor. Dar unii nu le-au lepădat cu totul încă nici până astăzi. Chiar și în zilele noastre – în veacul acesta de lumină, când mintea omului, binecuvântată de harul dumnezeiesc, a ajuns la adevărate culmi de gândire – chiar și azi – la câteva mii de ani după ce Domnul a pus poruncă strașnică împotriva obiceiurilor păgânești și diavolești a tot felul de fărmece, descânțece și vrăjitorii – încă mai întâlnim, nu rareori, în orașele și în satele noastre, creștini – bărbați și femei, bătrâni și tineri – care încă mai dau crezare sau mai folosesc asemenea obiceiuri păgânești. Obiceiuri care nu numai că le primejduiește mântuirea sufletească, dar sunt și niște adevărate buruieni care trebuie smulse și stârpite, fără cruțare și fără zăbavă, din grădina viețuirii noastre sufletești, din grădina Sfintei noastre Biserici.

Sunt anumiți învățați care se ocupă îndeaproape de cercetarea acestor obiceiuri rămase la noi de la păgânii de demult. Cărți întregi s-au scris și s-ar mai putea scrie asupra acestor obiceiuri păgâne, de care tare greu se dezbară unii dintre credincioșii noștri. Smerenia Noastră, însă, vă vom înșira aici numai unele dintre aceste

vrăjitorii și farmece, descântece și ghicitorii, prezicătorii și tâlcuiri de semne și vise întâlnite mai des în rândurile obștii noastre.

Fie că se numesc descântece sau vrăji, farmece sau făcături, boscoane sau nevrăji și așa mai departe, întâlnim astfel de obiceiuri păgânești – mai ales în lumea satelor – mai la tot pasul, în legătură cu nașterea și botezul, cu nunta și înmormântarea, cu vânatul și păstoritul, cu pescuitul și albinăritul, cu plugăritul și cu alte munci, precum și diferite feluri de vrăji pentru prinsul hoților, aducerea ploilor, alungarea furtunilor, vindecarea bolilor sau în legătură cu dragostea, îndrăgitul și măritatul, ursitul de bine sau de rău și altele.

Unii încep semănatul la asfințitul soarelui și cu ochii închiși, crezând că astfel păsările nu vor vedea semințele și nu le vor mânca. Unele femei lasă ușa descuiată la naștere, ca femeia să nască mai ușor. Alții, ca să plouă, trec apa printr-un ciur în chip de ploaie. Alții, folosindu-se de dinții, părul, unghiile, haina, cârpa sau alt obiect care a fost al cuiva, cred că pot, cu anumite vrăji, să pună stăpânire pe cugetul și voința acelei persoane, fie pentru dragoste, fie pentru ură. Unii citesc în stele, alții leagă pe lupi sau pe bărbat și pe femeie, toarnă ceară sau plumb topit, descântă pe cei bolnavi, ghicesc în ghioc, în orz sau în bobi. Alții poartă buruieni sau ațe să nu se deoache, alții fac baiere, alții prezic viitorul sau tâlcuiesc visele. Mai sunt unii care ard vârcolacii sau cred în glasul păsărilor sau în luna nouă. Unii vor să afle viitorul în drojdie de cafea sau în cărți de joc, în zodii, planete sau de la papagali, alții cred că le va merge rău sau se va întâmpla vreo nenorocire dacă le iese cineva cu golul dinainte sau vreun iepure sau dacă sunt 13 la masă sau dacă se varsă sarea sau piperul – sunt nenumărate asemenea buruieni de tot felul – mai mari sau mai mici, dar toate otrăvitoare, păgânești și diavolești – care înăbușă florile și plantele credinței celei adevărate în sufletele unora dintre credincioșii noștri de la sate și orașe.

Dacă cineva gândește să le ia în glumă, cu ușurință, aceste rămășițe și obiceiuri păgânești, rău face. Doar Domnul

Dumnezeu nu stă de glume și porunca Sa dumnezeiască – pe care am amintit-o la începutul cuvântului nostru – cu privire la fuga de asemenea obiceiuri păgânești nu-i glumă. Sfântul Vasile cel Mare pe bună dreptate socotește pe creștinii care păstrează și folosesc asemenea obiceiuri păgânești drept idololatri, închinători la idoli, fiindcă „*cei ce după Botez fac vrăji și fermecătorii, aceia cu oarecare chip slujesc idolilor; chemând pe draci spre ajutorul lor și spre tămăduirea durerii și a bolilor*”.

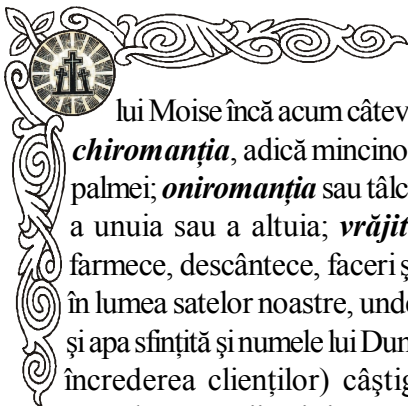
Unele dintre toate aceste rămășițe și obiceiuri păgânești sunt foarte primejdioase pentru suflet sau pentru trup, altele mai puțin, dar toate la un loc, tot obiceiuri păgânești rămân și deci sunt osândite de Dumnezeu, iar de oameni sunt cel puțin luate în răs, dacă nu și pedepsite unele din ele. Dar ce să fie, oare, aceste obiceiuri păgâne care mai viețuiesc pe ici, pe acolo în viața unora dintre creștini, dar dintre cei mai osârduitori fii ai Bisericii? Am arătat că ele sunt rămășițe de la neamurile păgâne de odinioară. Ele sunt niște credințe sau niște obiceiuri nepotrivite cu adevărul dumnezeiesc și cu legile firii, iscate din mintea cea întunecată a omului care – după păcatul strămoșesc – pierduse înțelepciunea cu care-l dăruise Dumnezeu și nu mai putea tâlcui decât după închipuirea sau nevoile sale, iar nu după adevăr, cele cerești ca și cele pământești. Pe când adevăratul credincios se pune în slujba Domnului, cel care păstrează credința sau obiceiurile păgâne vrea să-l pună pe Dumnezeu în slujba lui, crezând că-L poate sili pe Dumnezeu – sau dacă nu pe Dumnezeu, atunci pe diavol sau cele din firea înconjurătoare – prin rostirea sau facerea unui semn, a unui farmec sau a unei vrăji oarecare.

Născute din întunericul neștiinței celor dumnezeiești și omenești, aceste credințe și obiceiuri păgâne se răspândesc tot pe întuneric, ferindu-se de lumina necruțătoare a adevărului. Chiar și astăzi – la unele adunări sau secte în care cea mai mare parte din învățătură privește soarta morților sau lucruri în legătură cu moartea și viața de dincolo – se mai nasc diferite credințe și obiceiuri din acestea, păgâne de-a dreptul, cum ar fi chemarea sufletelor celor morți

și altele îndeobște, oriunde întâlnești neștiință și întunecare de minte, credințele și obiceiurile păgâne încolțesc, cresc, înfloresc și rodesc repede, răspândindu-se foarte ușor, ca niște adevărate **buruieni ale trăirii sufletești** ce sunt.

Nu facem nici o tâlcuire a tuturor rămășițelor, credințelor și obiceiurilor păgâne care se mai păstrează încă și astăzi în unele suflete de creștini. Totuși, măcar asupra unora dintre ele ne vom orpi în trecut, ca să vă dați și mai bine seama de netemeinicia lor, ca să vă lepădați de ele cei care cumva le mai păstrați. Dar unii mai cred și astăzi în puterile binefăcătoare sau răufăcătoare ale unor numere ca 7, 9 sau 13; acesta își are originea tocmai într-un fel de religie păgânească a numerelor de la unele popoare vechi. Unii – mai ales prin țările din apus, unde se găsesc străzi în care numărul 13 nu este scris, ci este sărit la numărătoare și unde la masă de sunt 13 se mai adaugă sau se mai scoate o persoană – numărul acesta de 13 îl socotesc ca pe un număr aducător de rău, socotind că la Cina cea de Taină erau 13 și de aceea a fost răstignit pe Cruce Mântuitorul. Oare numărul de 13 a făcut ca Mântuitorul să pătimească? Oare poate un număr – care nu-i nici mai bun, nici mai rău decât celelalte numere – să facă rău cuiva? Dacă unii socotesc și azi că spargerea unei oglinzi înseamnă o nenorocire, aceasta se datorează faptului că în vremea veche oglinzile erau atât de scumpe încât, într-adevăr, spargerea unui asemenea obiect aducea după sine mare supărare. După cum, la fel, supărare în casă – tot din cauza scumpetei de atunci – aducea și vărsarea pe masă a piperului adus de peste mări și țări sau chiar a sării de bucate, care și ea se plătea cu preț destul de mare. Cele câteva rămășițe, credințe sau obiceiuri păgâne încep să piară tot mai mult, pe zi ce trece își pierd din ce în ce din puterea lor de a amăgi oamenii, se tocesc ca banii cei vechi, care nu mai sunt buni de nimic. Alte rămășițe sau obiceiuri păgâne vechi – sau unele născute mai curând – sunt de-a dreptul primejdioase pentru sănătatea trupeză și sufletească, pentru mântuirea celui ce se îndeletnicește cu ele sau se folosește de ele.

Prin aceste feluri de obiceiuri păgâne – unele numite de Dumnezeu lui Moise încă acum câteva mii de ani în urmă – putem număra: **chiromanția**, adică mincinoasa ghicire a sorții omului din liniile palmei; **oniromanția** sau tâlcuirea viselor după mincinoasa știință a unui sau a altuia; **vrăjitoria** – care cuprinde tot felul de farmece, descântece, faceri și desfaceri – întâlnite mai cu seamă în lumea satelor noastre, unde anumite femei (care folosesc chiar și apa sfințită și numele lui Dumnezeu în farmececele lor spre a câștiga încrederea clienților) câștigă foarte bine și foarte ușor din specularea neștiinței și necazurilor, durerilor și bucuriilor unora sau altora din sat; **necromanția**, adică aflarea sorții omului de către unii vrăjitori care se folosesc pentru acesta de mădulare, oase sau obiecte ale unor oameni morți; **astrologia**, care înseamnă citirea în stele a sorții omului. Și astăzi încă se mai spune că cineva are „o stea norocoasă” sau, de cade vreo stea, se spune că „a murit cineva”; **spiritismul**, care se îndeletnicește cu chemarea duhurilor celor răposați, spre aflarea viitorului. Acest obicei păgân se întâlnește mai ales la oraș, precum și în unele sate din părțile noastre; **hipnotismul**, prin care se scufundă cineva într-un fel de somn, pentru ca astfel, prin gura celui adormit, să se afle felurite taine; **dubla vedere sau telepatia**, vederea de la distanță, prin ajutorul căreia se încearcă a se vedea, de către anumite persoane cu simțurile foarte ascuțite, ce se întâmplă la distanță.

În afară de faptul că toate acestea sunt niște înșelătorii – bune numai de amăgit pe cei lesne încrezători în tot felul de basme – toate acestea sunt osândite de Dumnezeu, ca obiceiuri păgânești, iar cel ce se ocupă cu ele capătă blestem din partea lui Dumnezeu. După cum blestemul dumnezeiesc cade nu numai asupra celui ce face vraja, ci și asupra celui care aleargă la vrăjitor, amândoi fiind părtași aceluiași groaznic păcat osândit de Dumnezeu încă de acum câteva mii de ani, în cele spuse lui Moise, când poporul Israel trebuia să intre în Țara Făgăduinței.

Vrăjitoriile și obiceiurile păgânești în umbra Bisericii

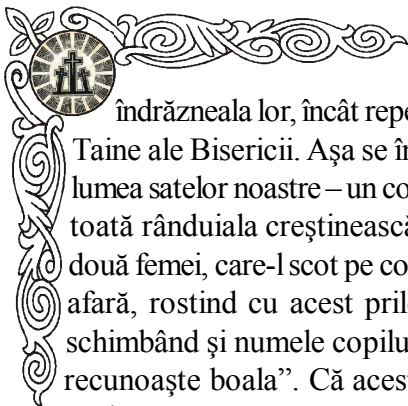

La aproape toate aceste buruieni urâte din grădina trăirii sufletești vom găsi că una din cele mai puternice rădăcini este neștiința celor sufletești și trupești, întunecimea minții și a cugetului. Or, după cum spune *Sfântul Marcu Ascetul* „*neștiința este maica tuturor relelor*” și unul din „*cei trei uriași puternici ai diavolului*” (al doilea fiind „*uitarea*” și al treilea „*nepăsarea*”), la adăpostul cărora se furișează în suflete toate patimile.

Necunoscând bine – sau chiar nevoind să cunoască – cele cerești și cele pământești, unii oameni se leagănă în nădejdea că, prin câteva vorbe sau semne, făcute în anumit fel și în anumit loc, vor pune pe Dumnezeu – sau pe diavolul măcar – în slujba lor. Pe măsura întunecimii minții aceluia care se îndeletnicește cu asemenea obiceiuri păgâne, este și trufia sa, ca a unui care așteaptă totul de-a gata și vrea să scape din nevoi și de necazuri sau vrea să capete diferite bunuri fără muncă, fără rugăciune fierbinte, fără căință adevărată de păcatele sale, numai printr-o poruncă a sa către duhurile bune sau rele.

Din aceste obiceiuri păgâne, fiind osândite de Sfânta Scriptură și oprite cu canoane grele de Sfânta Biserică, pentru a putea să se strecoare mai cu ușurință în cugetul creștinilor, pentru a-și putea afla adăpost și primire acolo, iată că au pătruns, încetul cu încetul, chiar în grădina Sfintei noastre Biserici, în umbra căreia se ascund, voind să pară adevărate obiceiuri creștinești, iar nu păgânești cum sunt. Fiind buruieni – adică niște viețuitoare prădălnice care fac furtișag din lumina, ploaia și hrana plantelor celor bune – aceste obiceiuri păgâne, pe zi ce trece se înghesuie tot mai mult în umbra Bisericii, căutând să fure din creștinism câte ceva din învățătura sau din slujbele Bisericii, ca să fie astfel mai ușor primite de credincioșii creștini. Lupi adevărați și răpitori, aceste obiceiuri păgâne și uneltiri diavolești se îmbracă și ele, cât de cât, în pielea oii, căutând să-i înșele pe cei care „*au ochi și nu văd, au urechi și nu aud*”.

Unii vrăjitori și unele vrăjitoare merg până acolo cu îndrăzneala lor, încât repetă, după tipicul lor păgănesc, unele Taine ale Bisericii. Așa se întâmplă, de pildă, atunci când – în lumea satelor noastre – un copil bolnav, care fusese botezat după toată rânduiala creștinească, este „botezat” a doua oară, de două femei, care-l scot pe copilul bolnav prin fereastră, cu capul afară, rostind cu acest prilej niște descântece vrăjitoarești și schimbând și numele copilului, crezând că astfel „nu-l va mai recunoaște boala”. Că acesta este un obicei păgân o știm de acolo că, până acum vreo 30 de ani, la un popor păgân de la miazănoapte se mai folosea încă schimbarea numelui celui atins de boală grea, ca duhul bolii să nu-l mai găsească. Ce este însă îngrijorător și întristător e faptul că vrăjitoarele noastre numesc vrăjitoria aceasta cu copilul bolnav „botez” – ba unele mame îngrijorate de sănătatea copilului merg chiar la preot, rugându-l să-l boteze a doua oară pe copil și să-i schimbe numele.

Buruiele obiceiurilor păgâne au pătruns și pătrund tot mai mult în grădina Bisericii, dar, cu toate acestea, nu se sfîiesc – ca fiice ale diavolului ce sunt – să-și bată joc chiar de slujitorul Bisericii, de preot. Știți cu toții, că, nu o dată, ați aflat pe câte cineva care spunea oțărându-se: „*Vai, m-am întâlnit cu un popă și-o să-mi meargă rău!*”. Și – ca să nu-i meargă rău – acea persoană atingea ceva de fier, răsucea un nasture sau făcea alte semne ciudate, chipurile ca să „desfacă vraja”. Că păcătuiește greu cine gândește că-i merge rău dacă s-a întâlnit pe cale cu un preot, aceasta-i limpede și o cunoaștem din Sfânta Scriptură, care spune în *Cartea Psalmilor*: „*Nu vă atingeți de unșii Mei și întru proorocii Mei nu vicleniți!*” (psalm 104, 15). Fiindcă – după cuvântul proorocului – „*buzele preotului vor păzi știința și legea vor cerca (oamenii) din rostul lui, căci îngerul Domnului Atotțitorul este el*” (Maleahi 2, 7).

„*O, ce viclean și mișel este diavolul!*, spune un iscusit duhovnic. *Văzând că preoții sunt slujitori sfințiți ai lui Dumnezeu și că ei în sfintele duminici, sărbători, ba chiar și în unele*

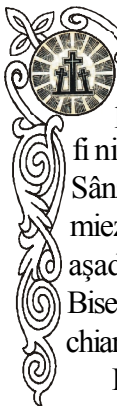

zile lucrătoare slujesc Sfânta Liturghie, împărtaşindu-se cu sfințenie prin cuminecarea cu Prea Sfântul Trup și Sânge al Domnului – pe care preoții Îl poartă asupra lor, când merg să grijească pe cei bolnavi – necuratul duh, nesuferind arsura și tremurând se bagă în unii creștini și le sucește mintea să creadă mincinoasele sfaturi că creștinilor care se întâlnesc cu preotul în cale le merge rău! Aceasta este o mare înșelăciune drăcească și eres satanicesc. Creștinii care cu obrăznicie calcă legile dumnezeiești, da, trebuie să se teamă, dar nu de întâlnirea cu preotul, ci de păcatele lor nepărăsite, care la vreme se vor răzbuna amarnic asupra celor care le fac. Creștinii buni, însă, se bucură când se întâlnesc pe cale cu preotul și cucerindu-se sub mâna lor, dobândesc blagoslovenie și ajutor de la Dumnezeu”.

Ca fur și pierzător ce se află, diavolul caută pe de o parte să bage în mintea credinciosului neadevărul că întâlnirea cu preotul este semn rău, iar pe de altă parte – cum spuneam mai sus – fură câte ceva din învățătura sau slujbele Bisericii, îmbrăcând cu acestea vrăjile, pentru a înșela pe cei lesne crezători și a-i fugări, în acest chip, și din fața preotului și din sânul Bisericii. Nenumărate sunt chipurile în care obiceiurile păgâne – buruienile acestea prădalnice – au furat straie bisericești pentru a fi luate drept altceva decât ceea ce sunt într-adevăr. De aceea, în cele ce urmează în chip deosebit sfătuiesc pe preoți să ia aminte și să nu se lase cumva ispitiți, făcându-se părtași acelor care folosesc numele lui Dumnezeu și cele ale Bisericii pentru obiceiurile și îndeletnicirile lor cele păgâne.

Începând încă de la nașterea omului – cum ar fi banul de aur sau de argint pus în scăldătoarea nou-născutului – terminând cu moartea sa – cum ar fi înfigerea unui țărș în mormântul cutăruia, despre care se spune că este strigoi, sau ungerea ușilor cu usturoi, împotriva strigoilor, în noaptea Sfântului Andrei – o sumedenie de datini păgâne însoțesc, din umbră, viața multor creștini, mai ales de pe la sate – aceste datini îmbrăcând straiul creștinesc pentru a fi mai ușor crezute și primite de credincioși. De

praznicul Pogorării Duhului

Sfânt în unele părți ale țării încă și astăzi sunt legate obiceiurile de a purta pelin de la Rusalii la Sânziene, sub cuvânt că Rusaliile ar fi niște zâne dușmănoase față de fete tinere și flăcăi și – până la Sânziene, când intră din nou în împărăția apelor – ar fi în stare, la miezul nopții, să fure mintea acelor care le privește cumva. Iată, așadar, că tocmai praznicul cel mare al întemeierii pe pământ al Bisericii creștine a fost folosit de satana pentru a păstra mai departe, chiar și în sufletele creștinilor, datinile păgâne de pe timpul romanilor.

La fel, la umbra Bisericii – după cum am arătat mai înainte la proorociile mincinoase – s-a mai strecurat, din apus, și obiceiul așa numitului „lanț al Sfântului Anton”, adică șirul acela de 9 sau 13 scrisori trimise altora, vreme de 9 sau 13 zile, ca să capeți pe urmă o mare bucurie. Și cumva de nu faci asta, să fii sigur – spun făuritorii mincinoși ai lanțului – o mare nenorocire ți se va întâmpla.

Alte farmece, vrăjitorii și ghicitorii se fac cu unele lucruri bisericești. Astfel, prin unele sate de la noi și de aiurea, sunt veniți cei care „citesc în Pravilă”, adică – pretind ei – ghicesc în Biblie sau Psaltire despre cele ce-l interesează pe cutare sau pe cutare: boală, noroc, mărițiș și așa mai departe. Va să zică, îndrăznește cineva să facă ghicitorie, vraja păgânească, tocmai cu Sfânta Scriptură, care osândește – încă de pe timpul lui Moise – orice fel de vrăji, descântece, ghicitorii și tâlcuiri de semne. Numai cine nu crede că Sfânta Scriptură cu prinde cuvântul și voia lui Dumnezeu ar putea face așa ceva. Dar dacă zici că ești creștin și faci ghicitorie tocmai cu Scriptura, care te oprește să faci aceasta, atunci trufia ta și minciuna pe care o spui și din care trăiești numai la diavolul are asemănare. **De nu se vor întoarce și nu se vor căi, se vor osândi și cei care merg să li se ghicească în Biblie, Psaltire – sau la Pravilă** cum spun unii – ca unii ce se fac părtași acestui fără seamăn păcat și nărav păgânesc! Tot din ale Bisericii furate sunt și descântecele, farmecele și vrăjitoriile pe care unii le fac cu agheasma sau apa sfințită, fără să mai spun că unii au mers atât de departe cu păgânismul lor încât – abia îndrăznesc să spun așa ceva, de frica și rușinea care ne cuprinde sufletul

când auzim asta – îndrăznesc să nu
 înghită Sfânta Cuminecătură când
 merg la Împărtășanie, păstrând-o și apoi folosind-o la farmece
 și vrăjitorii. Unii ca aceștia sunt furi de Cele Sfinte și au dat lui
 Hristos sărutarea Iudei, apropiindu-se cu viclenie de Prea Sfântul
 Trup și Prea Scumpul Sânge al Domnului, Dumnezeuului și
 Mântuitorului nostru Iisus Hristos!

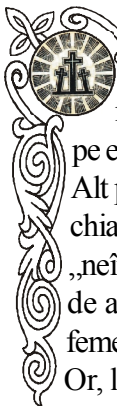
Asemenea acestora sunt și cei care nu se lasă lămurii de
 preot și se încăpățânează să citească în împărtășania bolnavilor,
 dacă aceștia se vor vindeca sau vor muri cumva, după felul în
 care Sfânta Cuminecătură plutește deasupra sau de cufundă în
 lingurița sau potirul Cuminecăturii. A se cufunda mai repede sau mai
 încet Împărtășania bolnavului în potir sau linguriță, aceasta nu-i nici
 un fel de semn, ci atârână numai de umezeala care a pătruns mai repede
 sau mai încet în Sfânta Împărtășanie. Preoții trebuie să atragă luarea
 aminte credincioșilor, care vor să ghicească zilele omului din Sfânta
 Cuminecare, că acesta-i un păcat tot atât de groaznic ca și acela al
 folosirii Cuminecăturii pentru vrăji sau farmece. De Trupul și Sângele
 Domnului apropie-te, creștine, cu smerenie, cu ochii plecați și inima
 zdrobită, iar nu cu ochi iscoditori la a cunoaște cele ce nu-s de
 cunoscut, nu cu gând de ghicitorie păgână în jertfa cea de pe cruce a
 Fiului lui Dumnezeu.

Datoria preoților de a stârpi vrăjitoria și obiceiurile păgâne

Preoții trebuie să vegheze neconținut și neîncetat să lumineze
 pe credincioși că n-au de câștigat nimic, ci totul de pierdut, pentru
 mântuirea lor, dacă se folosesc de obiceiurile păgâne – și mai cu
 seamă de acele obiceiuri care fură din ale lui Dumnezeu și ale Bisericii.

Preoții să vegheze și să nu se lase și ei ispitiți, ca aceia dintre
 slujitorii altarului care – aici sau aiurea – închid ochii și împlinesc unele
 dorințe nepotrivite ale unor credincioși, care vor să-și facă vrăjile
 prin Biserică. Astfel, nu odată și

prezentat câte o credincioasă care i-a adus o sticlă cu „apă neîncepută de la 9 izvoare” pentru ca preotul „să facă slujbă pe ea”, pentru norocul casei, sporirea câștigului sau măritișul fetei. Alt preot – mai ales în alte părți ale țării – s-a apucat să ghicească chiar el dacă bolnavul va trăi sau va muri, spălând crucea în apă „neîncepută”, după felul în care în apă s-au făcut sau nu bășicuțe de aer. Alt preot poate s-a lăsat ispitit de rugămintea vreunei femei să-i de „apă de la Liturghie” pentru cine știe ce nevoi ale ei. Or, la Liturghie se știe că nu avem decât două feluri de apă: apă cu care preotul s-a spălat pe mâini, la Proscomidie și la Liturghie – apă care este o spălătură și s-a aruncat – iar alta este apa care se adaugă la pregătirea Sfintei Cuminecături (apa rece la Proscomidie și apa caldă, „căldura”, la Priceasnă). Altfel de apă bisericească nu este la Liturghie și greșește atât cel care o cere, cât și el care dă asemenea apă. Asemenea greșeală o fac și acei slujitori ai Bisericii care încredințează „cele nouă-lumânări” pentru blestemele pe care unii vor să le facă împotriva altora sau preoții care – în altă parte a țării – încredințează sfințitul brâu al veșmintelor preotești femeilor însărcinate ca ele „să nască fără dureri” sau „să nască fecior”.

Dăm slavă Domnului că, în Eparhia noastră, foarte puțini sunt preoții care s-au lăsat ispitiți - chiar și ei! - de satana, ca să ude buruienile obiceiurilor păgâne chiar în grădina Sfintei noastre Biserici. Să se ia aminte că – făcând gustul cutărui sau cutărui enoriaș, de teamă să nu-l supere – n-am câștigat nici dragostea enoriașului, care sigur că nu se alege cu nimic de pe urma vrăjii, după cum n-am câștigat nici dragostea, ci mânia dumnezeiască.

Preoția este grea și plină de răspundere. Preoția este cea mai mult bătută de valurile ispitelor. Satana pe nimeni nu urmărește pe pământ mai mult decât pe preot. Preoții, de multe ori, stau în cumpănă atunci când vreun enoriaș le cere, îi roagă, ba chiar le pretinde cu îndrăzneală să le împlinească cine știe ce dorințe nelalocul lor, nepotrivite cu sfințenia Bisericii lui Hristos. Dar tocmai pentru luminarea unor asemenea enoriași am fost rânduiți și sfințiți preoți – să-i învățăm pe asemenea

enoriași că scăparea de necazuri nu le va veni niciodată prin farmece și descântece, ci prin muncă și rugăciune, prin cinste și fapte bune, prin împlinirea datoriilor către Dumnezeu și către aproapele, prin adevărata pocăință de păcatele făcute. Să nu-i lăsăm pe credincioși în întunericul neștiinței și al deznădejzii. Credinciosul să plece de la preot luminat, îndreptat, încredințat că numai Dumnezeu cu harul și el cu credința și faptele bune sunt cheazășile mântuirii și izbândirilor sale. Să învățăm pe credincioși să vadă că nu suntem vrăjitori, ci slujitori ai Domnului și atunci vei fi făcut mult pentru stărpirea din grădina Bisericii a buruienilor prădalnice ale obiceiurilor păgâne.

Tot în umbra Bisericii și a adevăratei trăiri religioase este și luarea, de către unele descântătoare și vrăjitoare, a numelui lui Dumnezeu în ajutorul boscorodelilor lor. Despre cine face așa ceva, Sfântul Ioan Gură de Aur spune – pe drept cuvânt – că-s închinători la idoli și cad în osânda iadului, odată ce fac descântece și vrăji cu care numai închinătorii la idoli se îndeletniceau pe vremuri. Descântecul sau vraja – orice ar spune și a crede cineva, ca vindecarea unui bolnav – vrăjitoria, sub orice formă, nu-i rugăciune, nu-i cinstire adusă lui Dumnezeu, ci este slujire satanei, obicei păgân.

Osânda ce și-o agonisesc cei ce caută câștig din răspândirea vrăjitoriilor și obiceiurilor păgâne

„Voi Mă pângăriți pe Mine în poporul Meu, pentru un pumn de orz și pentru un codru de pâine, omorând suflete care nu se cuvine să moară și ținând în viață pe acelea care nu se cade să trăiască, momind cu minciuni un popor ascultător la o minciună”.
(Iezechiel 13, 19)

Cine se folosește de lucrurile bisericești spre vrăjitorii și farmece, descântece și ghicitorii, acela să știe că se face vinovat – printre altele – și de călcarea poruncii a opta bisericești, care

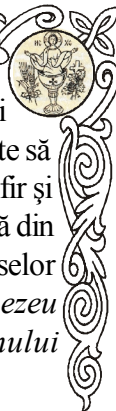

spune „să nu înstrăinăm, nici să folosim, spre scopuri străine, lucrurile bisericești sau averea bisericii”. Asemenea opreliște o pune și Canonul 73 Apostolic, iar Sfântul Ioan Gură de Aur arată că, dacă credincioșii ce folosesc cele sfinte la diferite vrăjitorii se canonisesc șase ani, preoții vinovați de acest păcat se lipsesc de har, cum s-a și întâmplat în vechime cu un preot care dăduse Împărtașania la Joia Mare cu intenția de a afla pe un hoț, cu alt preot care cu Evanghelia și cu Psaltirea „făcea ispite pentru niște lucruri” și, în sfârșit, cu altul care scria numele pe o hârtiuță pe care le băga în Psaltire cu cheia „vestind de acolo cele mincinoase”. De-ar fi cleric sau mirean, acela care face orice fel de vrăji sau descântece, ghicitorii sau farmece – cu orice fel de cuvinte sau lucruri: bisericești sau nebisericești – agonisind astfel câștig urât, acela se face părtaș cu mincinoșii prooroci și vrăjitori pe care Dumnezeu îi înfierează la proorocul Iezechiel: „*Voi Mă pângăriți pe Mine în poporul Meu, pentru un pumn de orz și pentru un codru de pâine, omorând suflete care nu se cuvine să moară și ținând în viață pe acelea care nu se cade să trăiască, momind cu minciuni un popor ascultător la o minciună*” (13, 19), adică încurajând apucăturile cele urâte ale unora și, în schimb, pregătind pieirea sufletească a acelor care aleargă la vrăjitori, în loc să ducă o viață așa cum o cere Domnul.

Acei care – clerici sau mireni – se îndeletnicesc și culeg câștiguri urâte de pe urma vrăjitoriei de orice fel sunt osândiți, la fel, și de Sfântul Apostol Petru când acesta îi face atenți pe creștini că „*din poftă de avere și cu cuvinte amăgitoare, ei vor face cu voi neguțatorie. Dar osânda lor, rostită de multă vreme, nu stă trândavă și pierzarea lor nu dormitează*” (II Petru 2, 1-3). Să se trezească și să se întoarcă la adevărata pocăință înșelătorii care agonisesc avuții din câștigul urât pe seama necazurilor, nădejdlor și nepriceperii unor credincioși, pentru ca nu cumva să se facă și ei părtași acelor care l-au prigonit pe Sfântul Apostol Pavel, pentru că acesta scosese duhul cel pitonicesc, al ghicitoriei, dintr-o slujnică ce aducea câștig mare șarlatanilor ei de stăpâni păgâni (*Faptele*

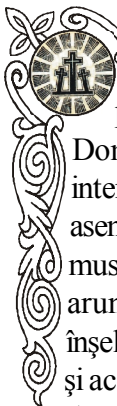
Apostolilor 16, 23-29). Vrăjitorii și descântătorii – la fel cu cei care pretind că au vedenii cerești la tot pasul – fac păcat mare și de neiertat pentru că, din trufie și lăcomie, încearcă nebunește să pună pe Dumnezeu în slujba lor prin tot felul de vorbe fără fir și semne ciudate. În al doilea rând, pentru că, încercând să facă din Dumnezeu un fel de zeitate păgână croită pe măsura intereselor și poftelor lor josnice, „au schimbat mărirea lui Dumnezeu Celui nestricăcios cu asemănarea și înfățișarea omului stricăcios” (Romani 1, 23), cum spune Apostolul.

Sfânta Scriptură osândește vrăjitoriile păgâne

Dumnezeu oprește cu desăvârșire orice fel de vrăjitorie sau descântec, ghicitorie sau tâlcuire de semne. Aceasta o putem afla cercetând Scripturile, care sunt pline de asemenea porunci dumnezeiești prin care se oprește poporul lui Israel, și pe urmă tot creștinul, de la obiceiurile cele luate de la păgâni. Astfel aflăm că Dumnezeu i-a ținut păcat regelui israelit Ahab, care „*chiar a ars pe fiul său în foc, după urâciunile neamurilor pe care le izgonise Domnul dinaintea fiilor lui Israel*” (II Regi 16, 3). Alt rege israelit, Manase, a făcut și el păcatul lui Ahab, ba și mai multe asemănătoare, căci „*și-a ars pe fiul său în foc, se îndeletnicea cu ghicirea și vrăjitoria și a ținut la el oameni care chemau duhurile și ghiceau viitorul. A făcut din ceea ce mai mult ce este rău înaintea Domnului, mâniindu-L*” (II Regi 21, 6). Pentru ca să aducă iarăși în ascultarea legii dumnezeiești pe cei care făceau vrăjitorii, regele israelit Iosia și întreg poporul au făcut legământ în fața Domnului, iar regele a hotărât „*ca nimeni să nu-și mai ardă fiul sau fiica în foc, în cinstea lui Moloh*” (II Regi 23, 10). Asemenea închinare idolului păgân Moloh aduc și astăzi toate acele mame care – văzându-și cumva copilul bolnav – în durerea lor, în loc să-l ducă doctorilor spre căutare și preoților spre rugăciune, ascultă șoapta veninoasă a vrăjitoarelor și își „trec copilul prin foc”, crezând că ele că focul sau puterea

diavolească ar putea face mai mult decât medicamentele cele bune și puterea dumnezeiască. Tot în Sfânta Scriptură aflăm că Domnul a oprit și orice fel de îndeletniciri de a afla viitorul pentru interesele tale, prin ghicitorii, tâlcuiri de semne și de vise și altele asemenea acestora. La proorocul Osia (4, 12) aflăm că Dumnezeu muștră poporul lui Israel pentru că „întreabă lemnul”, adică se aruncau în aer bețe și, în felul în care stăteau ele după cădere, înșelătorii spuneau că pot să știe viitorul. Era un obicei păgân, ca și acela al ghicirii „cu paharul”, căci aflăm în Cartea Facerii (44, 5) că la egiptenii păgâni chiar faraonul lor se îndeletnicea cu așa ceva: *„Pentru ce ați furat cupa din care bea stăpânul meu și din care le ghicește?”*... Din „întrebarea” sau aruncarea în sus a lemnului, de pe vremuri, încă până azi a mai rămas, pe la noi, și la alte popoare, aruncarea în sus a banului sau a cărților de joc, iar de la ghicitul cu paharul sau cupa a mai rămas până în zilele noastre ghicitul „în cafea”, meseria de pe urma căreia o mulțime de femei ușurate și leneșe câștigă sume mari de bani de pe la suratele lor lesne crezătoare, aceasta mai ales la orașe.

Un alt obicei păgân oprit de Domnul – și care și astăzi se mai întâlnește la destul de mulți dintre credincioși și mai ales dintre credincioase – este tâlcuirea visurilor ca să afli ce te așteaptă în viitor, ce o să ți se întâmple, dacă o să ai bucurii sau necazuri. La Cartea lui Isus Sirah ni se arată că *„visurile fac pe cei neînțelepți să zboare. Ca și cel ce se prinde de umbră și aleargă după vânt, așa este și cel ce crede visurilor. Acestea asemenea acesteia, adică vederea visurilor este asemănarea feței. De la cel necurat se va curăța oare? Și de la minciună se va adevăra oare? Vrăjile și descântăturile și visurile deșarte sunt — Visurile de nu vor fi trimise de la Cel Prea Înalt ca să te cerceteze, să nu-ți dai inima ta spre ele. Că pe mulți i-au înșelat visurile și au căzut cei ce au nădăjdut într-însele”* (34, 1-7). Va spune, poate, cineva: cum de Dumnezeu oprește tâlcuirea visurilor când El Însuși a trimis visuri proorocilor și dreptților sau altor oameni? La aceasta răspunde

tot Isus Sirah (cap. 1) arătându-ne că, într-adevăr, sunt și visuri trimise de la Dumnezeu, așa cum au fost cu visurile lui Abimelec, Iacov, Faraon, Nabucodonosor, Daniil, cei trei magi, Iosif – logodnicul Mariei. Și Însuși Dumnezeu spune la *Cartea Numerilor* (12, 6): „*Ascultați bine ce vă spun! Când va fi printre voi un prooroc, Eu, Domnul, Mă voi descoperi lui într-o vedenie sau îi voi vorbi într-un vis!*”. Dar aici este vorba de prooroci, adică oameni aleși anume de Dumnezeu pentru sfințenia vieții lor și tăria credinței lor, pentru autoritatea lor suflască în mijlocul poporului – ca să fie crezuți – și nu-i vorba de visurile noastre, ale tuturor, care ne aflăm foarte, foarte departe de sfințenia proorocilor.

În al doilea rând, chiar din Scriptură aflăm că, în câteva mii de ani, Domnul Dumnezeu a trimis numai câteva visuri – vreo zece cu totul – adică foarte rar, numai când trebuia să se arate puterea lui Dumnezeu prin ele și nu numai în folosul unui singur om, ci în folosul unui popor întreg, al tuturor, iar când trimite asemenea visuri, Dumnezeu îndată trimite și dovezi de nestrămutat că de la El sunt, iar nu născociri ale minții omului care doarme, cum este cu visurile obișnuite. Așadar, cum să aibă cineva cutezanța aceea, curat diavolească, el fiind om bicisnic și plin de patimi de tot felul, să se socotească asemenea lui Iosif, logodnicul Prea Curatei – prin al cărui vis a fost pusă la adăpost de clevetire cinstea Pururi Fecioarei Maria? Cum să ne socotim noi acelui Iosif și celor trei magi ale căror visuri au fost date de Dumnezeu pentru a se pune la adăpost viața Pruncului Celui dumnezeiesc? Cum să ne socotim noi, cei păcătoși și nevrednici, asemenea celui Iosif, fiul Patriarhului Iacov, acela care, primind de la Dumnezeu puterea de a tâlcui un vis anume trimis Faraonului, prin aceasta a pregătit ușurare la nevoi și foamete întregului popor ales? Ce legătură și ce asemănare să aibă visurile noastre – din care unii caută să vadă dacă se vor îmbogăți sau vor săraci, de se vor însura sau se vor mărita, de la va merge bine sau rău – ce legătură să aibă, oare, visurile noastre, care numai pe noi ne privesc, numai

interesele noastre strâmte omenești – cu visurile cele trimise de Dumnezeu dreptilor, visuri care sunt adevărate proorocii, date toate spre mântuirea și învățarea tuturor, iar nu spre folosul personal, cum ne învață Sfântul Grigorie de Nyssa.

Iată că, pe bună dreptate, Sfânta Scriptură oprește și tâlcuirea visurilor noastre, care sunt departe ca de la pământ la cer de visurile proorocești ale dreptilor și proorocilor din Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament. La fel, și Sfânta Predanie (Sfânta Tradiție) oprește tâlcuirea visurilor noastre omenești, îndeletnicirea acesta fiind socotită asemenea închinării la idoli, ca un obicei păgân ce se află. La fel, oprită este de Sfânta Scriptură – cum se arată la proorocul Isaia (3, 20) – purtarea talismanelor sau a „baierelor descântate”, adică acele obiecte vrăjite purtate de omul neînțelept, care – în loc să se încreadă în ajutorul lui Dumnezeu și să ducă o viață curată – crede că un obiect oarecare îl va feri de rău și-i va purta bine cu ajutorul nu știu căror puteri chiar diavolești. Obiceiul acesta păgân al purtării de talismane se mai întâlnește și azi prin lumea noastră – mai ales la sate – unde vreo babă vrăjitoare, după ce i-a făcut fetei descântecul, îi dă să poarte la ea, nu știu câtă vreme, nu știu ce obiect, ba de multe ori chiar o bucățică de scârnăvie de animale „ca să i se împlinească descântecul”. La orașe, din talismanele păgâne de pe vremuri, au mai rămas până astăzi așa numitele „mărțișoare”, care și-au pierdut aproape cu totul înțelesul vrăjitoresc, devenind obiecte de podoabă, ce nu sunt oprite, dar și aceste podoabe să fie modeste și nu țipătoare, nu îndemnătoare la păcat. Căci Sfântul Apostol Petru vă povățuiește pe voi, fiice ale Sfintei Biserici, ca adevărata voastră podoabă de mare preț „să nu fie podoaba de afară, care stă în împletitura părului, în purtarea de podoabe de aur sau în îmbrăcăminte”, adică „omul ascuns al inimii, în curăția nepieritoare a unui duh blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu” (I Petru 3, 3-4).

= va urma =

Misiunea Bisericii
*
Tinerii-Familia-Lumea

Cele trei cruci ale omului

Ce fel de cruce purtăm?

Părintele **Arsenie Boca** a scris într-o predică ("Ziua Crucii"): *"Sfântul Marcu ne spune despre crucea încercărilor, că pentru trei pricini vin asupra noastră:*

- 1. Ca **pedeapsă** pentru păcatele săvârșite;*
- 2. Pentru **ferirea** de cele ce altfel le-am face;*
- 3. Pentru **întărirea** virtuții; ...virtutea necercată în necazuri nu este întărită".*

Iar din scrierile, cuvintele și viața Părintelui Arsenie deducem că în viața pământească omul are **trei cruci** de purtat:

1. **Crucea de prevenire**, prin care Dumnezeu ne ține departe de ispite și păcate

2. **Crucea de îndreptare** (ispășire, pedeapsă), prin care plătim pentru păcatele făcute sau moștenite; canonul de îndreptare primit de la duhovnic după ce ne spovedim are și el rolul de a ne ajuta să nu mai facem acele păcate spovedite. Se spune că înțelepciunea este ca o sfoară cu două capete: primul capăt este *frica de Dumnezeu* iar al doilea este *iubirea lui Dumnezeu*. Când omul începe a fi credincios, cu *frică* de Dumnezeu, vede în tot ce i se întâmplă rău ca fiind pedeapsa lui Dumnezeu pentru ceea ce a greșit sau ispășirea. Când însă omul crește în credință și în *dragoste* față de Dumnezeu, atunci, dacă i se întâmplă ceva nedorit înțelege că acesta nu e, în fapt, o pedeapsă, ci e un mijloc de îndreptare, pentru a-l ajuta să nu mai facă păcate. O boală de exemplu îți reduce atât energia cât și posibilitățile de a mai face unele păcate. Fiecare creștin care dorește mântuirea sufletului este dator să fie gata a suferi cu dragoste și cu răbdare toate necazurile, scârbele și durerile vieții, îngăduite de Dumnezeu pentru mântuirea lui. Sfântul Isaac Sirul spune că „*precum*

focul curăță arama de rugină, așa
boala curăță păcatul omului”. Și
nu doar boala curăță sufletul ci orice încercare.

3. **Crucea de întărire (jertfă)**, prin care ne dăruim aproapelui, prin care trăim și chiar murim pentru aproapele. Aceasta e crucea creștinului. Numai cine iubește pe aproapele este creștin adevărat (In.13, 35). Iar a ne jertfi pentru aproapele înseamnă a ne înmulți talanții pe care ni i-a dat Dumnezeu „*spre folosul tuturor*” (1Pt.4, 10), talanții destinului. Cine-și îngroapă talanții în pământul inimii (în sub-conștient), în întunericul egoismului (al lenei, indiferenței și uitării), nu ajunge la crucea de jertfă, ci, din contra, tâlhăresc viața aproapelui precum cei doi tâlhari răstigniți în stânga și în dreapta lui Iisus...

Observăm că aceste 3 cruci sunt asemenea unui tratament pe care Dumnezeu ni-l administrează pentru a ne lecu de bolile sufletești și care are 3 trepte: prevenirea apariției bolii, îndreptarea (însănătoșirea) și întărirea sufletului. Acestea formează „crucea vieții”, dar nu în sens de predestinare și fatalism ci în scopul desăvârșirii și mântuirii omului ca ființă liberă: „*Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel ceresc desăvârșit este!*” (Matei 5,48). Suntem chemați să ne desăvârșim, să tindem spre sfințenie.

*

Sfântul Teofan Zăvorâtul ne vorbește și el, într-un limbaj foarte clar și pătrunzător, duhovnicesc, despre cele **trei feluri de cruci** (în „*Despre purtarea Crucii*”) pe care le poartă omul pe calea mântuirii:

<<Crucea personala a fiecăruia, când se unește cu Crucea lui Hristos, atunci puterea și lucrarea acesteia din urmă trece asupra noastră, devenind un fel de canal prin care, din Crucea lui Hristos, se revarsă asupra noastră orice binefacere și orice dar desăvârșit. Prin urmare, crucile personale ale fiecăruia sunt la fel de necesare în lucrarea mântuirii pe cât este și Crucea lui Hristos. Nu veți întâlni nici un mântuit care să nu fi fost purtător de cruce. De aceea, fiecare este înconjurat din toate părțile de cruci, ca să nu se ostenească căutându-și crucea și ca să fie aproape de puterea mântuitoare a Crucii lui Hristos. Putem spune și așa: uită-te în jurul tău și înlăuntrul tău, descoperă-ți crucea, poart-o cum se cuvine, unită cu Crucea lui Hristos și vei

fi mântuit! Cu toate că fiecare își poartă crucea și fără să vrea și, de cele mai multe ori, crucea nu este ușoară, ci anevoie de purtat, totuși nu fiecare o privește în lumina Crucii lui Hristos; nu fiecare o pune în slujba lucrării mântuirii sale; de aceea, crucea nu este mântuitoare pentru fiecare. Să luăm la rând toate crucile posibile și să vedem cum trebuie să o purtăm pe fiecare dintre ele, pentru ca ea să capete putere mântuitoare. Sunt **trei feluri de cruci**:

- primele sunt crucile **exterioare**, alcătuite din *suferințe și necazuri* și, în general, dintr-o nefericită soartă pământească;
- a doua categorie o reprezintă crucile **interioare**, născute din lupta cu *patimile și cu poftele*, pentru a câștiga virtuțile;
- a treia categorie o reprezintă crucile **harice** (de duh și de har), care sunt primite prin *totala predare în voia lui Dumnezeu*.

Vă voi spune acum câteva cuvinte, despre **crucile exterioare**. Acestea sunt cele mai complexe și mai diverse (felurite) cruci. Ele sunt răspândite pe toate drumurile noastre și se întâlnesc aproape la fiecare pas. Aici putem include supărările, necazurile, nenorocirile, bolile, pierderea celor apropiați, necazurile de la serviciu, tot felul de privațiuni și de pagube, neplăcerile familiale, relațiile nefavorabile cu lumea, jignirile, supărările, pierderile și, în general, soarta pământească, mai mult sau mai puțin anevoioasă pentru fiecare. Cine nu are vreuna dintre aceste cruci? Nici nu se poate altfel. Nici celebritatea, nici bogăția, nici slava, nici o mărire pământească nu ne scutesc de ele. Ele s-au împletit cu viața noastră pământească din clipa în care s-a închis raiul pământesc și nu se vor desprinde de ea, până când nu se va deschide raiul ceresc.

De vrei ca aceste cruci să-ți fie mântuitoare, folosește-te de ele așa cum le-a rânduit Dumnezeu pentru mântuirea omului, în general, și a ta, în particular. De ce a rânduit Domnul ca nimeni să nu se afle pe pământ fără necazuri și strămtorări? Pentru ca omul să nu uite că este un exilat, ca să nu trăiască pe pământ ca un băștinaș în patria sa, ci ca un călător și ca un venetic într-o țară străină și să caute întoarcerea în adevărata sa patrie. Când omul a păcătuit, a fost imediat izgonit din rai și, în afara raiului, a fost înconjurat de necazuri și de lipsuri și de

tot felul de greutăți, ca să țină minte că nu se află la locul său, ci este pedepsit, și ca să se îngrijească să caute miluire și revenire la rangul său. Astfel, nu te mira văzând necazuri, nenorociri și lacrimi, ci rabdă fără să te necăjești. Nu îți șade bine criminalului [Cain] și neascultătorului [Adam] deplina bunăstare și fericire. Primește acest gând în inimă și poartă-ți soarta cu seninătate.

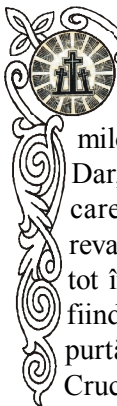
- „Dar de ce mie mi s-a dat mai mult, iar altuia mai puțin?”, vei spune. „De ce pe mine mă strămtorează necazurile, iar altuia îi merge bine aproape în toate? De ce eu mă frâng de durere, iar altul se mângâie? Dacă aceasta este soarta tuturor măcar să se împartă în mod egal fiecăruia, fără excepții”. Dar chiar așa se împarte. Uită-te mai bine și vei vedea. Ție ți-e greu acum, iar altuia i-a fost greu ieri sau îi va fi mâine, iar astăzi îi îngăduie Domnul să se odihnească. De ce te uiți la ceasuri și la zile? Privește întreaga viață, de la început până la sfârșit, și vei vedea că tuturor le este greu, chiar foarte greu. Găsește pe unul care să jubileze de bucurie întreaga viață! Până și regii, adesea nu dorm nopțile din pricina greutății ce le apasă inima. Ți-e greu acum, dar înainte n-ai avut parte de zile de bucurie?! Dumnezeu îți va mai da și vei vedea și alte zile de bucurie. Rabdă, deci! Cerul se va lumina și deasupra ta. În viață este ca în natură, sunt ba zile întunecoase, ba zile senine. S-a întâmplat vreodată ca un nor de furtună să nu treacă?! Și este ceva pe lume care să creadă că nu va trece? Gândește și tu la fel despre supărarea ta, și te vei mângâia de buna nădăjduire. Îți este greu. Dar este, oare, aceasta o întâmplare fără motiv? Pleacă-ti cât de cât capul și adu-ți aminte că există Dumnezeu, care Se îngrijește de tine ca un părinte și nu te scapă din ochi. De te-a ajuns nenorocirea, nu s-a întâmplat decât cu îngăduința și cu voia Lui. Nimeni altul decât El ți-a trimis-o. Iar El știe foarte bine ce, cui și când să-i trimită, și când trimite, trimite spre binele aceluia care primește suferința. Așadar, uită-te în jurul tău și vei vedea, în nenorocirea care te-a ajuns, planul cel bun al lui Dumnezeu pentru tine. Dumnezeu vrea să-ți curețe vreun păcat sau să te îndepărteze de vreo treabă păcătoasă sau, printr-un necaz mai mic, să te ferească de un altul mai mare, ori vrea să-ți dea ocazia să-ți arăți răbdarea și credința în El, pentru ca apoi să-Și arate în tine slava milostivirii Sale. Desigur că ceva dintre acestea

ți se potrivește. Caută deci ceea ce ți se potrivește și oblojește-ți cu aceea rana, așa cum folosești un plasture, și se va răcori arsura ei. De altfel, dacă nu vei vedea clar ce anume vrea să-ți dăruiască Domnul prin nenorocirea care te-a ajuns, pune-ți în inimă credința generală și neiscuitoare că tot ce vine de la Domnul este spre binele nostru, și tâlcuiește-i sufletului tulburat: așa a binevoit Dumnezeu. Rabdă! Pe cine pedepsește Dumnezeu, acela-I este ca un fiu!

Mai bine oprește-ti privirea la starea ta morala și la starea din veșnicie care îi corespunde. Dacă ești păcătos, cum ești de altfel, bucură-te că a venit focul năpastei care-ți va arde păcatele. Tu privești suferința numai dinspre pământ. Dar mută-te cu gândul la cealaltă viață. Treci de partea Judecății. Privește focul cel veșnic, pregătit pentru păcatele noastre. Și, de acolo, privește-ți suferința. Dacă acolo vei fi osândit, câte necazuri nu ți-ai dori să fi suportat aici, numai ca să nu fi căzut sub acea osândire?! Spune-ți în sinea ta: „*După păcatele mele îmi sunt trimise aceste lovituri*” și multumește-I Domnului că bunătatea Lui te îndrumă spre pocăință. Apoi, în loc să te întristezi fără rost, află care-ți este păcatul, pocăiește-te și nu mai păcătuiești. Când vei cugeta astfel, vei spune, desigur: „*Încă este puțin ceea ce am primit! Căci, după păcatele mele, mult mai rău merit*”.

Așadar, indiferent de porți soarta amară a tuturor, ori suferințele și necazurile personale, rabdă-le cu inima împăcată, primindu-le cu recunoștință din mâinile Domnului, ca pe un leac împotriva păcatelor, ori ca pe o cheie care deschide ușa în Împărăția Cerească. Nu cărti, nu invidia pe altul și nu te lăsa pradă tânguiri zadarnice. Căci așa se întâmplă în nenorocire: unul începe să se tânguiască și să cârtească, altul se pierde de tot cu firea și cade în deznădejde, iar altul se cufundă în necazul său și doar suferă, fără a se mișca cu mintea și fără să-și înalțe suferința inimii spre Dumnezeu. Toți aceștia nu se folosesc cum se cuvine de crucile care le sunt trimise și pierd, astfel, momentul prielnic și ziua mântuirii.

... Dacă ți-ai pierdut simțul legăturii cu propriile păcate, ascute-ți ochiul conștiinței și le vei vedea, îți vei plăti păcatul și vei umezi uscăciunea necazului cu lacrimile pocăinței. Dacă ai uitat că amarul soartei pământești răscumpără și mai amarnica soartă veșnică,

viază-ți în minte acest gând și, cu inima împăcată îți vei dori suferințe, pentru ca, pentru micile suferințe de aici, să te întâmpine acolo milostivirea veșnică a Domnului. Este mult, oare? Este greu? Dar, în același timp, aceste gânduri și sentimente sunt legăturile care leagă crucea noastră de Crucea lui Hristos, din care se revarsă pentru noi puteri mântuitoare. Fără acestea, crucea rămâne tot în spatele nostru și ne apasă, dar nu are putere mântuitoare, fiind despărțită de Crucea lui Hristos. Atunci nu mai suntem purtătorii de cruce care se mântuiesc și nu ne mai putem lăuda în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos [...].

Dintre cele trei feluri de cruci, v-am vorbit câte ceva despre primul, despre crucile din afară: suferințele, nenorocirile și lipsurile. Acum vă voi spune câte ceva despre cel de-al doilea fel, **crucile lăuntrice**. Pe acestea le întâlnim în timpul luptei cu patimile și cu poftele. Spune Sfântul Apostol: „Iar cei ce sunt ai lui Hristos Iisus și-au răstignit trupul împreună cu patimile și cu poftele” (Gal. 5,24).

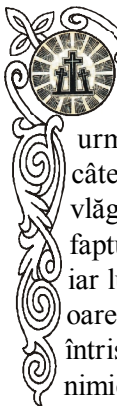
Și l-au răstignit? Așadar, este vorba de o cruce pe care și-au răstignit aceste patimi și poftă. Care este crucea aceasta? Este lupta cu ele. A răstigni patimile înseamnă a le face neputincioase, a le strivi, a le deșărădăcina. De va înfrânge omul vreo patimă de câteva ori, o va face neputincioasă; de o va mai înfrânge de câteva ori, o va strivi; dacă încă o va înfrânge atunci o va deșărădăcina cu totul, cu ajutorul lui Dumnezeu. Și fiindcă această luptă este anevoioasă, amară și dureroasă, ea este cu adevărat o cruce împlântată în lăuntru nostru. Cel ce luptă cu patimile, uneori parcă are mâinile ținute, parcă i se pune pe frunte cununa de spini, inima îi este străpunsă de vie. Atât este de greu și de dureros. Fără osteneală și fără durere nu se poate, pentru că patimile, deși, venind din afară, ne sunt străine, așa de tare s-au lipit de trupul și de sufletul nostru, încât au pătruns cu rădăcinile în toate mădularele sufletești și în toate puterile noastre. Dacă te vei apuca să le deșărădăcinezi, doare. Doare, dar este mântuitor și această izbăvire nu se obține altfel decât prin durere (...). Care patimă nu este dureroasă? Mânia arde, invidia usucă, pofta trupească vlăguiește, zgârcenia nu te lasă să mănânci și să dormi, mândria jignită roade ucigător inima; și orice altă patimă - ura, suspiciunea,

gâlceava, dorința de a fi pe placul oamenilor, atracția pentru anumite

lucruri și persoane - ne pricinuieste fiecare, suferința ei astfel încât a trăi în patimi este același lucru cu a merge desculț pe lame de cuțit sau pe cărbuni aprinși, sau a fi în situația omului căruia șerpii îi înveninează sângele. Și iarăși, cine nu este lipsit de patimi? Toată lumea le are. Câtă vreme există mândrie, există toate patimile, căci aceasta este mama patimilor și nu umblă fără fiicele ei. Doar că nu fiecare le are pe toate în aceeași măsură: la unul precumpănește una, la altul alta, care le dă tonul celorlalte. Iar dacă fiecare are patimi, înseamnă că se și chinuiește din pricina lor. Fiecare este chinuit și răstignit de patimi, însă nu spre mântuire, ci spre pierzanie. Astfel, purtând patimile, te sfășii cu ele și pieri. Nu este oare mai bine să-ți produci singur suferință înlăuntrul tău, tot din pricina patimilor, însă nu spre pierzanie, ci spre mântuire? Este de ajuns să schimbi direcția cuțitului și în loc să te tai pe tine cu el, spre satisfacția patimilor, să tai cu el patimile, pornind la luptă cu ele și împotrivindu-te lor în toate. Și aici va fi durere și suferință a inimii, dar durerea va fi tămăduitoare, va fi imediat urmată de o liniștire îmbucurătoare, așa cum se întâmplă când rana este acoperită cu un plasture tămăduitor. Dacă te supără, de pildă, cineva, este greu să-ți depășești mânia și nu-ți place; dacă o biruiești, te liniștești, dar dacă îi dai satisfacție, multă vreme te vei frământa. De a fost cineva jignit, greu îi este să se biruiască pe sine și să ierte; dacă iartă, pace dobândește, iar de se răzbună, nu va avea liniște. Dacă s-a aprins o pasiune, greu este de stins; de o stingi, vei vedea lumina lui Dumnezeu, iar de nu, vei umbla ca ucis. Așa stau lucrurile cu orice patimă. Și patima te chinuiește, dar și lupta cu ea îți pricinuieste suferință. Însă prima te ucide, iar a doua te vindecă și te izbăvește. Oricărui pătimas trebuie să i se spună: „ng: *Mori pe crucea patimilor tale! Rupe această cruce, construiește-ți o altă: crucea luptei cu ele. Și îți va fi răstignirea pe această cruce spre mântuire!*”. Toate acestea sunt limpezi ca lumina zilei, și alegerea ar trebui să fie foarte ușoară. Totuși, faptele nu o îndreptătesc întotdeauna.

Trebuie să ne mirăm de orbirea noastră. Suferă unul de câte o patimă, dar tot îi dă apă la moară. Vede că, dându-i satisfacție, își face din ce în ce mai rău, dar tot nu se lasă. Avem o dușmănie

inexplicabilă față de noi înșine! Altul chiar se pregătește de luptă cu patima, dar imediat ce patima se trezește cu cererile ei, o urmează numaidecât. Iar pornește și iar îi cedează. Face de câteva ori așa, și rezultatul este același. Suferim de o inexplicabilă vlăguire a puterii morale! În ce constau amăgirea și înșelarea? În faptul că patima, prin satisfacerea ei, promite o grămadă de plăceri, iar lupta cu ea nu promite nimic. Dar de câte ori nu s-a verificat, oare, că satisfacerea patimii aduce nu fericire și liniște, ci chin și întristare? Ea promite multe, dar nu dă nimic; iar lupta nu promite nimic, dar dă totul. Dacă nu ai trăit această experiență, trăiește-o și vei vedea. Dar aici este nenorocirea noastră, că nu ne hotărâm s-o trăim. Motivul ar fi că ne este milă de noi înșine. Autocompătimirea este cel mai lingușitor trădător și cel mai mare dușman al nostru, este primul plod al mândriei. Ne este milă de noi înșine și ne ucidem cu mâna noastră. Credem că ne facem bine, dar ne facem rău; și cu cât mai rău ne facem, cu atât mai mult vrem să ne facem rău. Astfel, răul crește și ne apropie de pieirea finală. Să ne însuflețim, așadar, fraților, și să ne urcăm cu curaj pe crucea răstignirii de sine, prin răstignirea și dezrădăcinarea patimilor și a poftelor. Să respingem mila de noi înșine și să încălzim râvna trudirii de sine. Să avem o inimă de doctor, care și celor pe care-i iubește, și celor de vază, la nevoie, le administrează tăieturi și arsuri dureroase. Nu vă voi indica metoda și întreaga desfășurare a luptei. Apucați-vă de treabă, și ea vă va arăta singură și vă va învăța totul (...).

Ne-a mai rămas să lămurim cel de-al treilea fel al crucii mântuitoare pentru noi, **crucea predării de sine în voia lui Dumnezeu**. Vă voi spune și despre ea vreo două vorbe, pentru că învățătura întreagă îmi depășește puterile. *Pe această cruce se ridică creștinii cei mai desăvârșiți*. Ei sunt cei ce o cunosc și ar putea vorbi limpede despre ea, pe larg și cu putere. Cum ar putea alții să vorbească așa? Dar nu se poate să o trecem cu vederea, ca nu cumva cineva dintre voi, biruind vreo două patimi și liniștindu-se cât de cât de frământarea lor dinăuntru, să creadă că a făcut deja tot ce trebuie și se așteaptă de la creștini. Nu, nici în această situație nu a făcut încă totul. Chiar și cel ce s-a curățat pe deplin de patimi nu a făcut

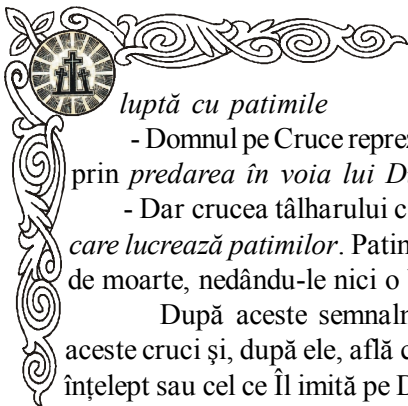
încă cea mai importantă faptă creștină, ci doar s-a pregătit pentru ea. Dacă te-ai curățat de patimi, predă-te, curat, ca jertfă curată și neprihănită lui Dumnezeu, căci numai o astfel de jertfă I se cuvine Neprihănitului (...).

Aceasta este culmea desăvârșirii creștine, la care este omul în stare să ajungă. Ea este începutul stării viitoare, de după înviere, când Dumnezeu va fi prezent pe de-a-ntregul în toți. De aceea, *toți cei ce s-au învrednicit să atingă această stare se pun adesea în contradicție cu toate rânduielile vieții pământești și ori suferă prigoane și chinuri, ori devin și sunt considerați nebuni întru Hristos, ori se retrag în pustie*. Dar cu toate aceste aspecte ale vieții lor exterioare, lăuntru lor este unul: sunt uniți cu Dumnezeu, trăind în inimă numai cu Dumnezeu (...).

Nu mai am nimic să vă spun despre aceasta. Și pe acestea vi le-am spus numai ca să vă sugerez unde se află sfârșitul, unde trebuie să fim și să ajungem și pentru ca, știind, să înțelegeți cu toții că, orice ați avea sau ați face bun, să-l socotiți drept nimic, dacă nu ați ajuns până la această înălțime a vieții duhovnicești care ne-a fost menită și care este așteptată de la noi. Mulți cred că viața creștină este la fel ca și alte feluri de a trăi; nu este așa. Ea începe prin pocăință, se continuă prin lupta cu patimile și se încheie prin răstignirea împreună cu Hristos a omului lăuntric curățit de patimi și prin cufundarea în Dumnezeu. „Ați murit, spune Apostolul, și viața voastră este ascunsă cu Hristos întru Dumnezeu” (Col. 3,3). Aici, totul se săvârșește înlăuntru, este nevăzut pentru ochii oamenilor, fiind cunoscut doar conștiinței și lui Dumnezeu. Cele din afară sunt aici nimic. Desigur că ele sunt un ambalaj cuviincios, dar nu sunt un martor hotărâtor și cu atât mai puțin, nu le nasc pe cele dinăuntru. Atât de adesea, comportamentul exterior cuviincios nu este decât superbul ambalaj al unui mormânt plin de oase!

Știind acestea, să stăm, fraților, pe Golgota, în fața crucilor, și să începem să ne măsurăm cu ele și pe ele cu noi, fiecareia care i se potrivește:

- Simon Cirineul, cel ce a purtat Crucea Domnului, este modelul acelor purtători de cruce care suferă necazuri și *privațiuni exterioare*.

- Tâlharul cel înțelept, răstignit pe cruce, reprezintă pe cel ce se

luptă cu patimile

- Domnul pe Cruce reprezintă pe bărbații desăvârșiți, răstigniți prin *predarea în voia lui Dumnezeu*.

- Dar crucea tâlharului celui rău pe cine reprezintă? Pe *aceia care lucrează patimilor*. Patimile îi chinuiesc, îi sfâșie, îi răstignesc de moarte, nedându-le nici o bucurie și nici un fel de speranță.

După aceste semnalmente, măsoară-te cu fiecare dintre aceste cruci și, după ele, află cine ești: Simon Cirineul, tâlharul cel înțelept sau cel ce Îl imită pe Domnul Hristos, sau tâlharul cel rău, din pricina patimilor ce te consumă?

Așa cum te vei găsi, așa să-ți aștepti sfârșitul. Voi adăuga numai: scoateți-vă afară din minte cum că am putea, pe calea unei vieți tihnite, să devenim cei ce se cuvine să fim întru Hristos! La creștinii adevărați, dacă au câte o mângâiere, aceasta este cu totul întâmplătoare; trăsătura cea mai definitorie a vieții lor o formează suferințele și durerile, lăuntrice și din afară, de voie și de nevoie. Prin multe suferințe se cuvine să intrăm în Împărăție, inclusiv în cea lăuntrică. Primul pas făcut aici, frângerea voii dinspre rău înspre bine, alcătuind inima pocăinței, se reflectă într-o durere de moarte pricinuită ranei produse de frângerea voii, care va sângera, apoi, pe toată perioada luptei cu patimile și care se va închide abia după dobândirea neprihănirii, care îl ridică pe creștin pe crucea împreună-răstignirii cu Hristos, în voia lui Dumnezeu. Totul este suferință, durere, strâmtorare. Putem spune că tihna este semnul drumului greșit, iar suferința, cel al drumului drept. *[Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa. Și dușmanii omului (vor fi) casnicii lui. Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine. Și cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine – Mt. 10,34-38].*

Cugetând la aceasta, bucurați-vă, purtători ai crucii! Iar vouă ce vă pasă, cei se stați în tihnă și în mângâieri? Cuvântul lui Avraam către cel bogat este în pilda despre Lazăr și bogatul

nemilostiv. Aici vă mângâiați, iar alții suferă pentru Hristos și pentru sfânta Sa Lege; iar în cealaltă lume va fi invers: cei ce au mers pe drumul crucii se vor mângâia, iar cei ce s-au mângâiat vor suferi. Voi spuneți, de obicei: „*Ce, nu avem voie nici măcar să ne distrăm sau să ne permitem vreo plăcere?*”. Faceți întâi ce este mai important, iar apoi permiteți-vă și aceasta. Unii n-au alte treburi decât: azi să meargă la un bal, mâine la teatru, poimâine la plimbări, apoi la lecturi și la conversații mondene și la fel de fel de alte distracții, trecând de la unele plăceri la altele. Iar la ce este mai important, la cum să ajungă ceea ce trebuie să fie fiecare creștin, nici nu se gândesc. Ce fel de roade să aștepți de la o astfel de viață? Credeți că raportarea noastră lăuntrică la Dumnezeu, prin Hristos, va crește de la sine, indiferent de aceste neorânduiri din afară?! Cum să crească? Arde oare lumânarea în vânt? Se plinește, oare, viața de la otravă? Nu. Dacă vrei să-ți fie bine, lasă mângâierile, pornește pe drumul crucii și al pocăinței, mistuiește-te în focul răstignirii de sine, călește-te în lacrimile frângerii inimii și vei deveni aur sau argint sau piatră prețioasă și, la timpul potrivit, vei fi luat de Stăpânul ceresc pentru înfrumusețarea prealuminoaselor și prealiniștitelor Sale lăcașuri...>>

„Istoria este un set de minciuni asupra
cărora s-a căzut de acord” – Napoleon.
„Istoria se repetă pe ea însăși, mai întâi ca o tragedie și mai apoi
ca pe o farsă” – Karl Marx. „Istoria e o galerie de tablouri cu puține
lucrări originale și multe copii” – Alexis de Tocqueville. Din aceste
definiții (unele date de însăși „creatorii” de istorie) înțelegem că Hegel
a avut dreptate când a spus ca “învățăm din istorie că omul nu poate
învăța niciodată nimic din istorie”. Înțelegem că nu vom avea niciodată
„sfinți legionari” (ca denumire, deși ar fi cea mai corectă denumire!),
dar – creștini fiind, și deci în adevăr fiind - avem datoria de a-i păstra ca
legionari în memorie (dacă nu în istorie) până la a doua venire a
Domnului, când „lucrul fiecăruia se va face cunoscut... focul însuși va
lămuri ce fel este lucrul fiecăruia” – 1 Cor.3,13. Rușii au canonizat mii

de martiri din perioada comunistă, germanii au un muzeu al terorii poliției
secrete, vizitat anual de sute de mii de oameni (jumătate din ei elevi!), iar noi
dormim liniștiți (UE lucrează pentru noi!). Avem doar un memorial la Sighet,
bine făcut, dar foarte limitat ca tematici (pentru a fi corect politic și a nu
încălca „recomandările”) și aflat la marginea țării - deci puțin vizitat -
Redacția

Cum sunt cinstiți Sfinții închisorilor comuniste?

Fabian Seiche

Sf. Ioan Gură de Aur spune că cel mai bun și potrivit lucru
pentru a cinsti sfinții este să urmezi vieții lor.

Cât de greu este însă acest lucru! Cât de ușor este să vorbești
despre ei! Între a vorbi și a-i imita este o mare diferență ce poate
costa mântuirea. Mântuitorul spune că „nu tot cel ce zice Doamne,
Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce va face voia
Tatălui Meu”.

A vorbi despre sfinții închisorilor comuniste este la mare modă
astăzi. A-i imita însă, foarte puțini o facem. A recunoaște caracterul
de luptători contra regimului politic și nu de „mistici asceți” ruși de
realitate, este un lucru inacceptabil pentru mulți creștini de azi, creștini
caldiceii sau cuminți (care, până la viitoarele și apropiatele încarcerări,
uită că „cei cuminți n-ar face rod nici unii / De n-ar muri în locul
lor nebunii...” – deținut Demostene Andronescu).

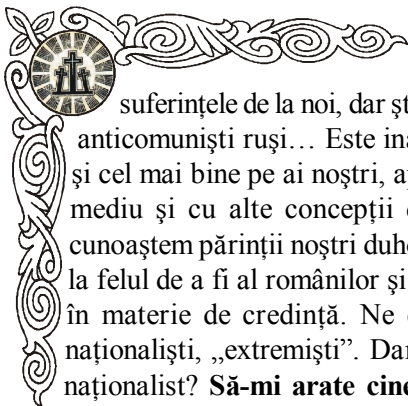
Dovadă că nu ne interesează din tot sufletul acești martiri mărturisitori este nepăsarea, necunoașterea și indiferența față de ei și urmașii lor. Cum zicea părintele **Liviu Brânzaș** (1930-1998, mort în condiții suspecte!), fost deținut și el (1951-1964): mormintele eroilor și martirilor noștri zac în nepăsare.

Acolo ar trebui să fie loc de pelerinaj, dar mai întâi societatea românească favorabilă lor să facă demersuri pentru recuperarea cimitirelor, a gropilor comune unde a murit floarea României. Situația a rămas așa de la Revoluție încoace, după ce oameni inimoși – tot dintre foștii deținuți – s-au zbatut să facă ceva. Aproape în toate locurile temnițelor s-a realizat ceva, de la așezarea unor plăci comemorative până la ridicarea unui monument și a unui locaș de mănăstire ca la Aiud. Acestea toate s-au făcut cu cheltuiala foștilor deținuți și a unor oameni binevoitori, puțini. Se cerea continuarea muncii lor, cu recuperarea terenurilor cu gropi comune, cu scoaterea osemintelor, conservarea terenurilor ca locuri de pelerinaj, amenajarea unor muzee, reeditarea continuă și masivă a cărților foștilor deținuți, asigurarea unui trai decent celor ce mai trăiesc azi.

Am cunoscut foști deținuți care trăiesc la limita existenței: din cauza bolilor și a tratamentelor din închisori, de-abia se mai mișcă și nu e cine se îngrijește de ultimele clipe ale vieții lor... mai rău ca în închisori!

În timp ce aceștia se zbat în continua foamete moștenită din comunism și continuată cu regimul neo-comunist capitalist – democrația! – azi se predică sus și tare despre „sfinții închisorilor”. Lupta lor nu este recunoscută pentru că au făcut „politică” și au fost „naționaliști”, iar tinerele vedete organizează conferințe, adevărate show-uri, unde se feresc însă să spună lucrurilor pe nume. Dar ei predică sus și tare despre „sfinții închisorilor”! Parcă ar vrea să-i dezbrace pe acești eroi și sfinți, de orice zbatere izvorâre din dragoste de neam. Trebuie să știm că un creștin adevărat se interesează de țara sa, de neamul său, ia atitudine când interese străine o invadează, și o apără. Acest lucru nu scade nicidecum credința lui în Dumnezeu. Dimpotrivă, îl întărește în credință și-l ajută să iubească și mai mult pe Dumnezeu.

*

Mulți din generația tânără de azi nu știu mai nimic despre suferințele de la noi, dar știu foarte multe lucruri despre martirii anticomuniști ruși... Este inadmisibil! Să cunoaștem prima dată și cel mai bine pe ai noștri, apoi pe cei străini, care au trăit în alt mediu și cu alte concepții decât ale poporului român. Să ne cunoaștem părinții noștri duhovnici mai întâi, raportându-ne la ei, la felul de a fi al românilor și nu să împrumutăm ce e străin chiar în materie de credință. Ne este cam teamă de a fi catalogați naționaliști, „extremiști”. Dar care popor din lumea asta nu este naționalist? **Să-mi arate cineva un singur popor ce a rezistat în istorie fără să fie naționalist.** La Judecata de Apoi vom merge în calitate de ROMÂNI, nu de poporul Uniunii Europene sau de cosmopoliți. Așa scrie în Sf. Scriptură și așa arată și Sf. Părinți, fiecare neam se va duce separat la Judecată. *„Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga”* (Matei 25,32-33).

Dar faptul că nu ne interesează sfinții noștri, spiritualitatea ortodoxă în general, reiese și din nepăsarea față de cimitirele foștilor deținuți politici. Cine sunt aceștia?

Câteva mărturii ale celor ce-au trecut prin iadul organizat al comunismului ne vor dovedi că floarea și elita țării au pierit pentru că au iubit pe Dumnezeu și au iubit neamul românesc mai presus ca viața lor. Să avem măcar răbdarea de a-i citi.

Iar apoi să le luăm exemplul, cum zicea Sf. Ioan Gură de Aur. Altfel, doar din vorbe, cărți și conferințe, mai multă osândă în iad vom lua, căci am știut și n-am făcut.

*

„Foștii slujitori ai ideologiei urii nu se sfiesc să vorbească despre spiritul nostru de răzbunare, deși știe toată țara că după 22 Decembrie 1989 nimeni dintre noi nu a schițat nici cel mai mic gest de agresiune împotriva celor care ne-au torturat și ucis; nu am sărit în beregata niciunuia dintre schingiuitorii și călăii noștri. Ce pot ei să înțeleagă din sublimul versurilor în care s-a immortalizat crezul nostru creștin din închisori?

„Prin inimi negre de păduri cu fiare

*Trec mucenici cu frunțile
în soare*

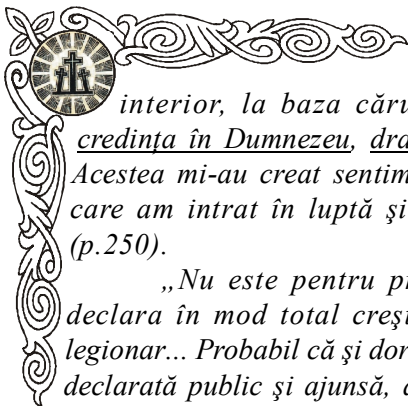
Cerșind pentru călăii lor iertare”...

Această atitudine reprezintă culmea generozității cu care ne-a înnobilat suferința. Aceasta este răzbunarea noastră! Această lecție de totală nonviolență, pe care le-am dat-o, i-a făcut pe foștii temnicheri ai poporului român mai îndrăzneți. Unii chiar ne amenință. Nu este nici inexplicabil și nici surprinzător. Până nu dispare ultimul martor al crimelor, ei nu au odihnă. Ei nu s-au lepădat de crimele lor și nu au făcut nici un act de pocăință. Ei nu s-au prezentat în fața națiunii a cărei viață, credință și libertate au fost călcate în picioare de partidul pe care l-au slujit – și pe care l-au părăsit numai obligați de evenimente, dar neputându-se debarasa de spiritul lui malefic – cu atitudinea de reală căință și voință de îndreptare a fiului risipitor, spre a fi iertați și restaurați la demnitatea de oameni. Ei ne privesc în continuare prin lentilele roșii prin care au privit neîndurători timp de o jumătate de veac zvârcolirile acestui popor îngenucheat de ei.

Nu pot, însă, să nu dau glas regretului că o parte dintre românii ce se consideră acum adversari ai comunismului¹, dar care atunci nu au fost împreună cu noi la Aiud, folosesc față de luptătorii anticomuniști cei mai reductibili aceași terminologie pe care au folosit-o foștii anchetatori și schingiuitori! Să bănuim la unii dintre aceștia o stare de ocultă satisfacție că suntem insultați și loviți în continuare?

Pare paradoxal, dar consider că ar trebui să ne bucurăm că începe un război împotriva noastră. Prea am stat pasivi și amorțiți. Acest atac ocult sau direct împotriva ne va trezi – ne va retrezi – la datoria noastră fundamentală. Poate că nedreptatea care se săvârșește împotriva noastră va răni inima acestui tineret al țării, care stă blazat în fața catastrofei materiale și morale în care ne scufundăm, și se va uni cu noi în luptă, pentru o adevărată renaștere românească”. (Pr. Liviu Brânzaș – Articol în: „Puncte cardinale”, ian.1994; „Gazeta de Vest”, nr. 30 (94)/feb. 1994).

„Prin acești factori educativi mi-am format un univers interior, la baza căruia stăteau trei principii-forță: credința în Dumnezeu, dragostea de neam și cultul eroilor. Acestea mi-au creat sentimentul și conștiința de cruciat, cu care am intrat în luptă și am suportat calvarul temniței” (p.250).

„Nu este pentru prima dată când constat că a te declara în mod total creștin, echivalează cu a te declara legionar... Probabil că și dorința mea de a deveni preot, dorință declarată public și ajunsă, desigur, la cunoștința politrucului, este considerată tot o faptă legionară. Dar vorba dictonului strămoșesc: „gura păcătosului adevăr grăiește”. Orice deținut cu spirit de observație și bună credință, a avut posibilitatea să constate, în multe închisori prin care a trecut, că la nici o altă categorie de oameni nu a găsit o atât de intensă preocupare religioasă, în spirit autentic creștin al Sfinților Părinți, ca la legionari. Ion Ioanid dă în acest sens, o mărturie obiectivă.

Aici, la Aiud, ai impresia că o parte din legionari aparțin celui mai exigent ordin monahal. Gheorghe Jimboiu, cu care am stat în celulă, a constituit pentru mine „creștinul deplin”, parafrazând expresia lui Constantin Noica.

Profundul creștin care a fost Virgil Maxim, nu a fost admis în monahism pentru că era „primejdios”. Într-adevăr, era primejdios pentru statul ateu și pentru creștinismul căldicel al conducătorilor ecleziastici. Cred că este cazul să amintim celor care s-au lepădat de legionarism cu aere de superioritate, că a te lepăda de legionarism este valabil numai când aceasta nu înseamnă lepădarea de sinceritate, de caracter, de spiritul de sacrificiu, de onoare.

În comparație cu Valeriu Gafencu, simbol al trăirii legionare din închisori, toți cei care au format galeria renegaților, nu sunt decât niște pigmei” (p. 265-266). (Pr. Liviu Brânzaș – „Raza din catacombă”, ed. 2001).

„Sufletele curate și cinstite ale unui tineret care nu a cunoscut zgura păcatului și a întinării, ura și patima politică, dorința de putere, își vor aduce aminte de noi. Aceste suflete curate, animate de un ideal sfânt, de dragoste pentru Dumnezeu, de aproapele și de neamul lor. Nu pătimășii, nu lașii, nu trădătorii, nu cei mânați de dorințe animalice, nu cei care și-au vândut sufletul satanei sau vreunei oculte vor avea dreptul să vorbească în numele neamului și să-l conducă.

Nu există jertfă în care să se fi vărsat sânge nevinovat de care Dumnezeu dragostei și al dreptății să nu-și aducă aminte. El va alege din neamul nostru bărbați neînfricați care să lupte cu cuvântul, evocând generațiilor viitoare sutele de mii de jertfe, ca pe ele să se clădească „o țară sfântă ca soarele sfânt de pe cer”. (p. 166)

„Răfuiala a fost numai cu tineretul legionar. Numai acesta a fost vizat în planul lor, nu un altul, neorganizat. Ceilalți tineri care au fost arestați, au fost cazuri individuale. Comuniștii cunoșteau bine organizarea și activitatea tineretului legionar printre studenți și elevi... Dacă n-ar fi fost tineretul legionar în închisoare, nici demascarea n-ar fi avut loc. Au fost dintre aceia care n-au luat nici o singură palmă și au spus totul, trecând de partea lui Țurcanu și Popa Tanu. Îi știm pe toți.

Comuniștii lui Stalin, oculta internațională, precum și cea națională, ne cunoșteau prea bine și nu erau deloc de acord cu concepția noastră. De aceea au vrut să ne distrugă. Mișcarea Legionară își are originea în concepția creștină despre lume și viață și, atât timp cât va dăinui Biserica Creștină pe pământ, atât va dăinui și Mișcarea Legionară. Ea a voit să transpună concepția creștină în politică, baza relațiilor dintre oameni constituind-o dragostea, onoarea, unirea și buna conviețuire.

Mișcarea Legionară a vrut să creeze un tip de om creștin, de felul lui Moța, care în toate manifestările și acțiunile sale să nu facă decât ceea ce-i place lui Dumnezeu. Ea a luat naștere și a pornit de la Icoană. „Am iubit pe Hristos și am mers bucuros

la moarte pentru El”, mărturisea Moța, pe drumul jertfei de sine.

Mișcarea Legionară își propune iubirea de neam și semenii, aceasta neînsemnând însă ura pentru alte neamuri, neamul rămânând, în concepția ei, unitatea de bază a comunităților umane. (p.120-122)

Singurii care au autoritatea, calitatea, dreptul și datoria de a vorbi despre cei morți în această dramă cumplită, sunt numai aceia care au trecut pe la Pitești și Gherla, cei care au fost torturați ani de zile, fiind în centrul acestei drame, și nu cei care au trecut marginal pe acolo, spunând totul la prima palmă primită. Apoi, cei care au trecut prin Pitești și Gherla, înainte de a scrie despre această dramă, să se gândească la ceea ce au văzut și făcut ei, să aducă martori încă în viață care să spună că lucrurile au stat așa și nu altcumva, iar când vor să vorbească despre altul, să facă declarații care pot fi controlate.

Și ar mai fi încă ceva: cel care scrie, să o facă cu frică de Dumnezeu, pentru că El este singurul Care va ști dacă scriitorul spune adevărul sau nu. Cei care au fost uciși, care s-au sinucis, preferând moartea în loc să se lepede de credința lor, care au înnebunit, le-au pătimit pe toate numai ei știu cum, pentru că și-au mărturisit deschis și fără echivoc credința lor în Dumnezeu și în Legiune. (p. 142-143)

„Până mai ieri, slugile satanei, fie ei români sau cei ce numai vorbesc limba noastră, servind indiferent cărei oculte, acuzau numai tineretul legionar pentru această dramă². Când și-au dat seama că, prin acest procedeu, făceau propagandă Mișcării Legionare, și-au schimbat atitudinea cu 180 de grade, negând tocmai participarea acestui tineret la cele petrecute la Pitești și Gherla³. Susțineți-vă mârșăvia, domnilor, dar cu nume și date, nu cu fabulații, pentru că noi îi știm pe toți cei care au trecut pe la Suceava, Pitești, Gherla, Târgșor, Mislea, Aiud (închisoare destinată anume legionarilor începând cu anul 1955)! Nu cei care încearcă să devieze atenția românilor de la jertfa legionară, unică în istoria politică a popoarelor, nu ocultele puse în slujba răului vor birui. Va veni ziua când Arhanghelul dreptății

Dumnezeiești va lovi cu spada lui de foc pe supușii tuturor ocultelor docile lui Lucifer. Și, pe jertfele miilor de martiri legionari, se vor ridica tineri curați la inimă, cu credință în Dumnezeu și dragoste de oameni, care să încingă săbiile Adevărului. (p.222-223) **(Dumitru Bordeianu – „Mărturisiri din mlaștina disperării”, Ediția 2001)**

„Reeducarea întreprinsă la închisorile Pitești, Gherla, Aiud, Târgșor de către agentul regimului comunist, sovieto-kominternist, a fost un experiment identitar desfășurat în mediu concentraționar și carceral cu scopul distrugerii identității etnice, religioase, morale, la scară individuală și de grup...

Piteștiul devenind „Laborator” al „Experimentului” comunist, poartă și o altă amprentă specifică luptei anticomuniste din țara noastră. La Pitești s-a urmărit desființarea acelei forțe care se opusese constant comunismului încă din anii 1919-1920 când s-a înlocuit drapelul roșu de pe „Atelierele Nicolina” și de la „Regia monopolurilor statului” din Iași cu tricolorul român. Lupta anticomunistă nu a reprezentat numai acțiuni și atitudini cu caracter politic de „rezistență”. De-a lungul timpului ea a îmbrăcat haina spiritualității creștine care s-a opus materialismului. Pe măsură ce „omul” luase locul lui Dumnezeu, devenea tot mai evident că va sosi momentul „răzbunării” satanice împotriva apărătorilor credinței în Dumnezeu. Acest rol de „Apărători” și-l asumase „Mișcarea Legionară”. Comunismul brutal și agresiv precum și forțe nocive camuflate mult mai subtile nu-l puteau ierta. Dintre cele trei entități distincte: „individul”, „Colectivitatea națională” și „Națiunea”, ultima a fost cea mai contestată și în final agresată.

În „laboratorul” Pitești trebuia distrusă conștiința apartenenței la un neam, nimicit „virusul spiritualității” și „Îndumnezeirii omului.

Ce a determinat alegerea Piteștiului ca loc al „Experimentului”?

Din anul 1949 închisorile
destinate executării pedepselor

erau profilate pe categorii sociale și anume:

Intelectualii – închisoarea Aiud

Țăranii și muncitorii – închisoarea Gherla

Studentii – închisoarea Pitești

Elevii – închisoarea Târgșor

Femeile – închisoarea Mislea și Miercurea Ciuc.

1. Studentii încarcerați la Pitești reprezentau factorul dinamic al societății, prin care aceasta se opusese comunismului.

2. Datorită tinereții ei aveau șansa cea mai mare de supraviețuire.

3. Din punctul de vedere al structurii politice studenții proveneau în proporție de peste 85 % din „Frățiile de Cruce” ale Mișcării Legionare.

4. Studenții arestați (nu numai cei proveniți din Mișcarea Legionară) erau vârfuri în Facultăți și fuseseră premianți în licee condiție necesară acceptării lor în „Frățiile de Cruce”.

5. Prin distrugerea morală și fizică a grupării de mijloc dintre „elevi” și „maturi” reprezentată de studențime, se prăbușea întreg „edificiul”.

6. Închisoarea Pitești prin poziția ei în afara orașului permitea o izolare perfectă și deci asigurarea secretului de care avea nevoie „Experimentul”.

O dată sfărâmat aici pivotul „rezistenței”, tineretul, acțiunea urma să fie extinsă în celelalte închisori și apoi în afara lor.

Planul „Experimentului” minuțios pregătit a găsit că metoda cea mai eficientă de distrugere a Mișcării Legionare era cea din interiorul ei.

...Prin deconspirarea pe mai multe căi a celor ce se petrec la Pitești, și în celelalte închisori „Experimentul” încetează la 1 Ianuarie 1952”. (Traian Popescu – Experimentul Pitești)

„- Dar nu ești legionar?

- Pentru activitate legionară am fost condamnat.

- Și nu ți-e rușine pentru ce-ai făcut?

- Nu! Nu mi-e rușine, căci faptele pe care le-am făcut nu sunt fapte ca să mă rușinez de ele.

- Dar atunci ar trebui să te rușinezi de faptele altor legionari și să te desolidarizezi de legionari. Ești om deștept. Înțelegi, ei au făcut fapte grave de care trebuie să roșești.

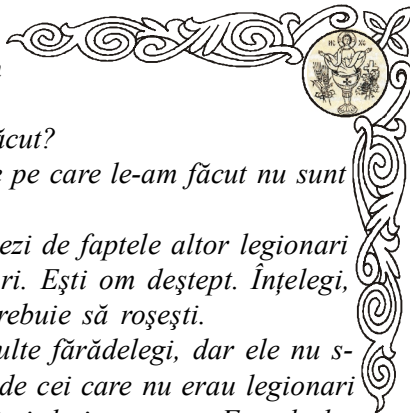
- Da, am zis, multe fapte rele, multe fărâdelegi, dar ele nu s-au făcut de legionari ci mai ales de cei care nu erau legionari dar au fost băgați între legionari și dați ca atare. Faptele lor rele sunt reprobabile. Dar și mai reprobabile sunt faptele dumneavoastră de la Pitești. Cu adevărat acestea sunt foarte, foarte grave.

Aiud, sfârșitul lui 1947:

Evreii erau cercetați regulat la Aiud de rabinii lor. În fiecare an la sărbătorile lor mari și de paști li se aducea pasca lor. Dar pe românii ortodocși nu-i vizita nimeni. Biserica ezita, episcopii ei nu se sesizau. Unii erau intimidați, alții erau nedumeriți de atitudinea ce urmau a o lua în noua situație politică de la noi, uitaseră temnițele care erau pline peste tot, uitaseră că acum trebuiau să fie mai activi pentru necesități noi ce se iveau în toate părțile: la familiile îndurerate pentru „ridicarea” unora dintre membrii lor și pentru cei ridicați, acolo unde se găseau în număr mai mare. Unii deținuți ortodocși mă întrebau:

- Ce face Biserica noastră? Ne-a uitat? Dacă statul ne asuprește, Biserica nu trebuie să fie lângă noi? Ne-a condamnat statul și în restriștea noastră ea e indiferentă?

Mă simțeam jenat, căci toate confesiunile vedeau într-un fel de credincioșii lor, iar la noi nu se făcea nimic. Am reușit să trimit o scrisoare protopopului Emilian Cioran din Sibiu, pe care să o dea mitropolitului Ardealului, Nicolae Bălan. În ea arătam proporția deținuților în Aiud, ortodocși fiind peste 73%; cum ceilalți sunt cercetați și ortodocșii uitați, cum e o necesitate ca deținuții ortodocși uitați să fie cercetați. Ne-a condamnat statul, dar

ne consideră oare și Biserica osândiți? Nu trebuie să vină ea cu mângâierea și cu toate mijloacele ei sfinte de ușurare a durerilor?

Protopopul Cioran a transmis scrisoarea lui Nicolae Colan, Episcopul Clujului, căci Aiudul era pe teritoriul eparhiei sale. S-a sesizat și imediat a făcut demersuri la Ministerul de Interne și a obținut permisiunea vizitării deținuților din Aiud. A venit cu

câțiva consilieri la Aiud, într-o duminică, să slujească Sfânta Liturghie și să dea ceva daruri deținuților. Mare i-a fost mirarea când Mareș i-a refuzat intrarea în temniță. Arătarea autorizației și protestul lui au fost zadarnice. S-a dus atunci și a slujit la biserica din Aiud, și în predica ce a ținut-o a spus:

- Am venit pentru deținuții de aici, nu pentru dumneavoastră. Am fost împiedicat. Nu protestez numai, ci urlu de răpirea unui drept al meu. Urlu de nedreptatea ce mi se face.

Dar nimeni nu a luat în seamă „urletul” și de atunci nici un episcop n-a mai intrat în temnița Aiudului decât ca deținut. De sosirea Episcopului Colan la Aiud am aflat mai târziu de la un preot al Aiudului care a venit ca deținut”. (Pr. Nicolae Grebenea – „Amintiri din întuneric”)

Exemple de trăire creștin-legionară în închisori

Traian Trifan (1899-1990)

Urcușul său duhovnicesc avea să fie exemplul pentru mai tinerii deținuți ca Valeriu Gafencu sau Gheorghe Jimboiu:

„Un om de o profundă trăire creștină, un mare și integru caracter, un povățuitor blând, înțelept, odihnitor, dorind parcă să cuprindă într-un cuvânt pagini întregi. Bădița Trifan trăia într-o tăcere concentrată, fiind omul rugăciunii” (arhim. Arsenie Papacioc).

„Într-o seară m-am oprit în pragul bisericii, intimidat. Bădia Trifan era acolo, sub icoană, se ruga. M-am retras. M-a văzut și mi-a zis: Nu pleca! Minutele ce-am stat în ușă m-au

înghețat. M-a luat ușor după umăr: Vrei să știi cât de veche este Biserica? Lasă pe istorici și pe arheologi să afle! Noi știm că Biserica nu este veche și nu este nouă; Biserica este dintotdeauna și pentru totdeauna; marea taină a Bisericii este cea din sufletul nostru!” (**Gheorghe Stanciu-Baca**).

„Când ieșeam de la lucru din vie îl vedeam pe d-l Trifan tot timpul citind din Filocalie. Uneori sta cu ochii închiși, de nu-ți puteai da seama dacă a ațipit, dacă meditează sau dacă nu cumva se roagă. Impunea prin răbdare și înțelepciune; gândea profund. A rezistat tuturor încercărilor sorții prin credința tare în Dumnezeu. Rămâne în memoria noastră exemplu de Avva și de erou” (**Marin Naidim**).

„Cred că Bădia Trifan și Bădia Marian trăiau rugăciunea inimii, coborând pe Hristos în inimile lor. Lumina de pe fața lor, blândețea, răbdarea, suportarea suferinței, frigul, foamea, lovirile de tot felul erau tot atâtea momente de bucurie pentru ei” (**Sandu (monahul Atanasie) Ștefănescu**).

„Bădia, așezat în genunchi, a fost tuns la zero. I s-a bătut un lanț greu la picioare și dus în celula de beton în care nu se putea sta în picioare... Aici a fost ținut timp de o lună cu regim alimentar sever (o cană de terci la 3 zile)” (**George Popescu**).

În închisoare e scos la muncă cu un regim de 12 ore/zi; datorită oboselii, ajunge să doarmă în picioare (mai mult de un an de zile).

Comportamentul său în Săptămâna Patimilor îl descrie **Dumitru Bordeianu**: „Era retras într-un colțișor și plângea continuu, privind cu ochii spiritului și simțind cu inima suferințele Fiului lui Dumnezeu răstignit pe Cruce, pe Golgota”.

În 1961, unul dintre tinerii ce intrase și el în urmă cu 20 de ani în închisoare îl descrie: „Era același. Aceiași ochi, dar parcă îndurerați; auzeam că deseori era văzut cu lacrimi, și erau, desigur, nu pentru suferințele personale, ci lacrimi de rugăciune pentru îndurarea Cerească. Vorbea puțin din grai, dar mult din privire și din ținută” (**Nicolae Mazăre**).

Se eliberează în 1962, după 21 de ani de temniță! Și-a reîntregit familia (soția cu fetele lui fuseseră izgonite din loc în loc). A trăit în

1990.

mare smerenie, până la moarte. S-a săvârșit din viața aceasta în 12 aprilie

„Dintre toți aceia pe care i-am cunoscut în timpul îndelungatei detenții (22 de ani), îndrăznesc să spun că poate nici unul nu și-a asumat suferința și condiția de a fi discreditat ca om, fără însă a renunța la demnitatea de mărturisitor al adevărului, așa cum și-a asumat-o acest bărbat pe care îndrăznesc să-l numesc erou al demnității creștine românești, în veacul XX” (Virgil Maxim).

“După cuvântul moarte trebuie pus virgulă, nu punct”

(Traian Trifan)

(cf, același site și în cazul celorlalți: <http://www.hotnews.ro/stiri-arhiva-1029063-serial-sfintii-inchisorilor-traian-trifan-avva-erou-demnitatii-crestine-romanesti.htm>)

Pr. Ilie Lăcătușu (1909-1983)

Arestat în 1952 pentru apartenența la Mișcarea Legionară, a fost eliberat în 1954, dar din nou închis între 1959-1964 la muncă silnică în Deltă, la Periprava, unde-l întâlnește pe părintele Iustin Pârvu. Acolo s-au petrecut fapte demne de viețile sfinților. Trece la cele veșnice la 22 iulie 1983. Înainte de aceasta el a spus că, dacă soția sa va înceta din viață peste 15 ani, să fie îngropată lângă el, ceea ce s-a împlinit.

În 22 Septembrie 1998, la înmormântarea soției sale, cei prezenți au văzut minunea: trupul părintelui era neputrezit, uscat și plăcut mirositor. Despre părintele Ilie s-a scris și se va mai scrie, sfințenia vieții sale fiind incontestabilă și făcându-se minuni la mormântul său. Motivul necanonizării sale este apartenența la Mișcarea Legionară. De aici reiese că eroii și martirii legionari sunt persecutați chiar după moarte, refuzându-li-se cinstirea descoperită de Dumnezeu însuși (El i-a păstrat moaștele ca unui sfânt, iar oamenii refuză să-l recunoască, deci luptă contra lui Dumnezeu!).

Virgil Maxim (1922-1997)

Arestat de pe băncile școlii la 1 noiembrie 1942, a făcut nu mai puțin de 22 ani închisoare. A trecut prin Aiud, Alba Iulia, Târgșor, Jilava, Gherla, Văcărești. Încă din prima zi a detenției a spus fraților de suferință: *„Nu suntem singuri în această suferință. Mântuitorul este cu noi. Să ne întâmpine, să ne primească, să ne mângâie, să nu disperăm. El ne aștepta aici și noi nu știam”*.

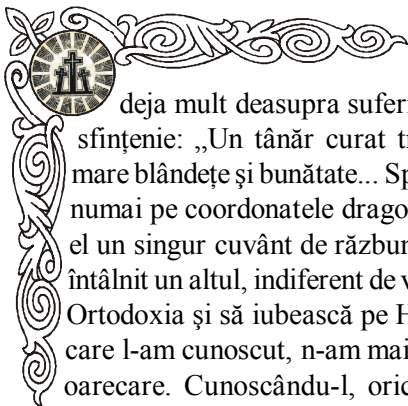
În închisoare face parte din grupul de „mistici”, trăitori deplini ai învățăturii lui Hristos, alături de alți titani: Traian Trifan, Traian Marian, Anghel (părintele Arsenie) Papacioc, pr. Vasile Serghie, Valeriu Gafencu, Marin Naidim și alții. După 1989 și-a îndemnat urmașii pe calea mărturisirii Adevărului, prin articole publicate (în Gazeta de Vest) și scrisori de lămurire trimise camarazilor săi, până a închis ochii (19 martie 1997). Memoriile le-a adunat în cartea *„Imn pentru crucea purtată”*.

Mărturia părintelui **Arsenie Papacioc** este concludentă: *„Maxim intuia perfect starea de lucru. De altfel, mulți o intuiau, dar el o și prezenta cu toate virgulele, cu tot înțelesul ei. Despre el a spus cineva de mare competență că e singurul care ar putea fi patriarhul țării. Eu, care l-am cunoscut de tânăr, am încuviințat”*.

Gheorghe Jimboiu (1921-1963)

Viața lui Gheorghe Jimboiu a fost o ardere de tot, bine plăcută lui Dumnezeu. El trebuie să intre, alături de Valeriu Gafencu și alți tineri români morți în închisoare, în galeria sfinților români, care au trăit o tinerețe sfântă, încununată cu jertfa supremă pentru învierea neamului românesc, constituind înălțătoare pildă pentru generațiile viitoare. (Pr. Liviu Brânzaș, „Raza din catacombă”)

Sufletul său dovedea înclinații mai degrabă spirituale și artistice: *„Avea cele mai deosebite mâini pe care le-am văzut la un om: nefiresc de subțiri, cu degete foarte lungi, mâini făcute anume pentru rugăciune sau pentru un mare pianist”*. (Aristide Lefa, *„Fericiți cei ce plâng”*)

Pe când se afla la Gherla, în 1954, starea sa duhovnicească era deja mult deasupra suferințelor și chinurilor, ridicându-l spre sfințenie: „Un tânăr curat trupește și sufletește, înzestrat cu o mare blândețe și bunătate... Spunea mereu rugăciunea inimii, trăind numai pe coordonatele dragostei față de celălalt. Nu auzai de la el un singur cuvânt de răzbunare și ură. Un înger în trup... N-am întâlnit un altul, indiferent de vârstă sau pregătire, care să înțeleagă Ortodoxia și să iubească pe Hristos ca Jimboiu. Din momentul în care l-am cunoscut, n-am mai citit Viețile Sfinților ca pe o lectură oarecare. Cunoscându-l, orice îndoială, orice suspiciune că au existat și mai există sfinți pe pământ a fost spulberată pentru totdeauna din sufletul meu. Acest martir, cu fizicul lui de sfânt bizantin, a fost pentru mine modelul de neegalat a ceea ce trebuie să fie și să facă omul pentru mântuirea lui și a neamului care l-a conceput” (Dumitru Bordeianu, „Mărturisiri din mlaștina disperării”).

A murit ca martir în închisoarea Aiud, iar trupul i-a fost aruncat noaptea de gardieni în Râpa Robilor: imensa “groapă comună” a deținuților.

Azi nu ne recunoaștem sfinții, iar mâine nu vor mai exista sfinți.

Când nu vor mai fi oameni sfinți, atunci are să fie și sfârșitul lumii - Sfântul Efrem Sirul

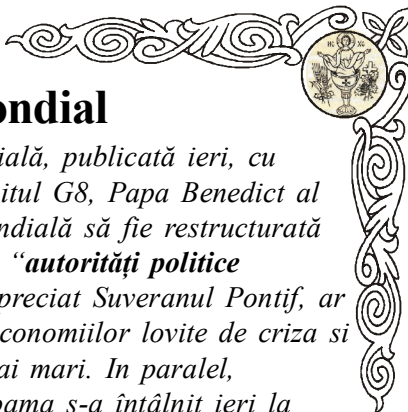
Note:

¹ Precum Petre Roman, fiul evreului Walter Roman (alias Ernst Neuländer) care a fost organizatorul Securității și șef al Serviciului de Educație, Cultură și Propagandă al Armatei; sau Vladimir Tismăneanu de astăzi (tot evreu; fiul agentului sovietic Leon Tisminețchi).

² Spunând că ei au fost „extremiști” și că din cauza lor s-au petrecut atâtea orori... deci victimele și-ar fi meritat soarta (!) de a fi fost uciși (variantea primă: securiștii acuză pe față).

³ Cum se încearcă azi spunând că în închisoare martirii legionari s-au lepădat de Mișcare (se dă exemplu pe Valeriu Gafencu), ceea ce convine de minune Securității neo-comuniste, lovind astfel în Mișcare (variantea a doua: securiștii își fac jocul indirect, perfid, prin anumiți creștini „militanți” ai Sfinților din închisori, dar și unelte oarbe în mâinile oculte masonice). Bordeianu avea dreptate astfel, cu mulți ani înainte, asupra acestui pericol de demistificare a luptei naționaliste.

Papa vrea Guvern Mondial

*In prima sa enciclica socială, publicată ieri, cu doar câteva zile înainte de summitul G8, Papa Benedict al XVI-lea a cerut ca economia mondială să fie restructurată si a făcut apel la înființarea unei **“autorități politice mondiale”**. Aceasta entitate, a apreciat Suveranul Pontif, ar trebui să se ocupe de asanarea economiilor lovite de criza si să prevină dezechilibre încă si mai mari. In paralel, președintele american Barack Obama s-a întâlnit ieri la Moscova cu premierul rus Vladimir Putin, în încercarea relansării relațiilor dintre Moscova si Washington. Cu aceasta ocazie, Putin i-a reamintit liderului american ca Ucraina si Georgia sunt “foarte importante pentru Rusia”.*

*“Caritas in Veritate”, așa cum este numita enciclica papală, recomandă, în principal reformarea Națiunilor Unite, dar se concentrează si asupra situației economice din lume. “Pentru gestionarea economiei mondiale, pentru asanarea economiilor lovite de criză, pentru prevenirea agravării crizei si a adâncirii deze-chilibrelor, este urgentă înființarea unei reale Autorități politice mondiale”, se spune in textul de 150 de pagini. In opinia Suveranului Pontif, aceasta entitate, care ar constitui **“un grad superior de organizație la scară internațională, pentru gestionarea globalizării”**, ar trebui **“să procedeze la o dezirabilă dezarmare integrală, la asigurarea securității alimentare, la protejarea mediului si la reglarea fluxurilor migratorii”**. Totodată, enciclica papală, devenită o tradiție in Biserica Catolica de peste un secol, solicită construirea unei ordini sociale care să se conformeze ordinii morale, “interconectării dintre sferele morale si sociale, legăturii dintre sferele civile, economice si politice, așa cum se prevede in Carta Națiunilor Unite”. Autoritatea **“trebuie să fie subordonată realizării binelui comun”**, **“să fie recunoscută de toată lumea si să se bucure de putere efectivă pentru a fi in măsură să ofere fiecăruia securitate, respect, justiție si drepturi”**, se mai spune in text. (<http://saccsiv.wordpress.com/2009/07/08/articolul-zilei-08-07-2001-papa-vrea-guvern-mondial/>)*

N-am venit să stric Legea ci să o plînesc (Mt. 5: 17).

Iubirea aproapelui este plînirea Legii (Rqm. 13:10)

Cartea Ortodoxă prin Poștă

Prin acest serviciu puteți comanda cărți de la editurile ortodoxe din țară (peste 300 de titluri), precum și icoane, tămâie, mir, cruciulițe, veșminte, epitaf, prapori, calendare, agende, felicitări etc.

Lista detaliată a acestora se găsește pe site-ul **www.rugulaprints.go.ro** sau, la cerere, se poate trimite prin poștă (gratuit). Cărțile Editurii Agaton și revistele Porunca Iubirii se oferă cu reducere de 30% dacă se comandă de minim 100 lei.

Tel. /Fax: 0268.211290; 0761.190267; 0740.798366

e-mail: cartea.ortodoxa@gmail.com

Editura Agaton: OP 1, CP 10 cod 505200 Făgăraș, jud. Brașov

Faceți cunoscută

“PORUNCA IUBIRII”

tuturor oamenilor!

EDITURA AGATON - Cărți disponibile

Arhim. Teofil Părăian

- Credința lucrătoare prin iubire – predici la duminici – (30 lei; 480 p.)
- Sărbători fericite! Predici la praznice și sărbători (14 lei; 256 p.)
- Cum putem deveni mai buni. Mijloace de îmbunătățire sufletească. Îndrumător ortodox (28 lei; 472 p.)
- Cu fața spre veșnicia fericită – A doua venire a Domnului Hristos. Judecata de Apoi. Raiul și iadul. Împărăția lui Dumnezeu (9 lei; 160 p.)
- Rugăciunea – piatra de încercare a tuturor lucrurilor (12 lei; 192 p.)

Părintele Arsenie Boca

- Mărturii din Țara Făgărașului despre Părintele Arsenie Boca (*) (7,50 lei; 128 p.)
- Noi mărturii despre Părintele Arsenie Boca (**) (7,50 lei; 130 p.)
- Alte mărturii despre Părintele Arsenie Boca (***) (7,50 lei; 130 p.)
- **NOU:** Lupta duhovnicească cu lumea, trupul și diavolul (7,50 lei; 128 p.)
- **NOU:** Ridicarea căsătoriei la înălțimea de Taină - Îndrumător duhovnicesc (ediția a II-a îmbunătățită) - (10 lei; 160 p.)
- Pravila albă. Sfaturi pentru cei căsătoriți (2 lei; 64 p.)
- A házasság felemelése a Szentség magaslátára (Lelki útmutató) - (Ridicarea căsătoriei la înălțimea de Taină - lb. maghiară) (11,50 lei; 196 p.)
- *Lelki Gyongyszemek – Boca Arzenije atya tanításaiból* (Mărgăritare duhovnicești - lb. maghiară); (10 lei); (190 p.; Iasi)

Virgil Gheorghiu

- Reportaje de razboi (Ard malurile Nistrului; Am luptat în Crimeea; Cu submarinul „Delfinul” la asediul Sevastopolului) (18 lei; 352 p.)
- Marele exterminator și Marele Sinod Panortodox (10 lei; 160 p.)

Pr. Dan Bădulescu

- Ortodoxie și erezie. Religie și magie. Preoție și masonerie - (12 lei; 192 p.)
- Conflict între “legile” științei și minunile credinței (12 lei; 190 p.)

Fabian Seiche

- Lumina lui Hristos vine numai la ortodocși - Sfânta Lumină de la Mormântul Sfânt - (9 lei; 152 p.)
- Sfânta Cruce și cele trei cruci ale omului (6,50 lei; 96 p.)
- Sufletul după moarte și până la înviere. Salvarea din iad a sufletelor morților noștri - *Fabian Seiche și Ioan Cișmoleanu* (12 lei; 192 p.)

Alii autori

- Rugăciunea lui Iisus - Unirea minții cu inima și a omului cu Dumnezeu - Îndrumător duhovnicesc - *Ierod. Paraschiv Cleopa* (8 lei; 128 p.)
- Creștinismul – sufletul neamului românesc. *Despre frumusețea și puterea credinței creștine, dar și despre pericolele ce o pândesc.* ((14 lei; 260 p.)
- Calea spre fericire. Scrisori trimise din închisoare celor dragi - *studentul Valeriu Gafencu* (2,20 lei; 64 p.)

• **Meșteșugul bucuriei.** Cum dobândim bucuria deplină, ce nimeni n-o va lua de la noi – *Monahia Silvana Vlad* (13 lei; 288 p.)

• **Hristos sau idolii secolului XXI? Tinerii la răscruce** – *Pr. Nicolae Tănase* (12 lei; 192 p.)

• **Adevăratul Mormânt al lui Iisus Hristos** – *Cristian Serban* – (6 lei); (96 p.)

• **NOU: Împărăția veșnicei Iubiri - Povestiri duhovnicești** - *Pr. Costică Moroianu* (160 p.; 9 lei)

• **NOU: Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș. Viața, minunile și acatistul** (3 lei; 48 p.)

• **Din isprăvile lui Pisic Mic** – *povestire de Florica Elena Lorint; ilustratii color de Alexandru Stănescu* (9 lei; A4 cartonată)

Revista **Porunca Iubirii**:

• Anii 2001-2008 (6 nr. / an): **2,50 lei/ex.**

• Anul 2009 (6 nr. / an): **3 lei/ex.**

Pentru comenzi: Asociația Pentru Isihasm, O.P. 1, C.P. 10, cod 505200 Făgăraș, jud. Brașov; tel. **0268.211290; 0761.190267; 0740.798366**; e-mail: **cartea.ortodoxa@gmail.com**

TALON DE ABONAMENT

(un abonament pe 1 an cuprinde 6 reviste)

Nume si Prenume (sau Institutie)
Str. **Nr.** ... **Bl.** **Sc.** ... **Et.** . . **Ap.** ...
Cod **Localitate** **Sector** .. **Judet**
Telefon **Fax** **e-mail:**
Cod fiscal (dacă doriți factură) **Functia / Profesia**
Cod Numeric Personal - CNP

Doresc un număr de abonamente la publicația “**PORUNCA IUBIRII**”, începând cu nr., pe o perioadă de:

☐ 6 luni (3 reviste): **9 lei** - România;

☐ 1 an (6 reviste): **18 lei** - România; 15 € - Europa; 20 \$ - Restul lumii

☐ 2 ani (12 reviste): **36 lei** - România; 30 € - Europa; 40 \$ - Restul lumii

Am achitatlei, cu mandatul poștal nr. data, la adresa:

Cișmicleanu Elena (API), OP 1, CP 10, cod 505200 Făgăraș, Jud. Brașov
 Pe mandatul poștal, în “locul de corespondență”, scrieți: “*Contribuție pentru revista Porunca Iubirii*”. Talonul de abonament se trimite într-un plic la aceeași adresă.

Porunca Iubirii

Editor

Asociatia Pentru Isihasm

Consilier edit.: Pr. conf.univ. dr. C. Necula

Revista apare cu binecuvântarea

Arhiepiscopiei Ortodoxe Sibiu

Director: Ioan Cișmileanu

0766.371570; 0268.211290

e-mail: cismileanu_ioan@yahoo.com

Redactori: Fabian Seiche

prof. George Căbaș,

Corector: prof. Pătru Veronica

Grafician: Alexandru Stăneșe

Tehnoredactare: Ioan Cișmileanu

Difuzare (comenzi, abonamente):

Elena Cișmileanu: 0761.190267; 0740.798366

Alida Bălăceanu: 0268.211290 (tel./fax)

e-mail: cartea.ortodoxa@gmail.com

Gruparea revistei

- Pr.prof.univ.dr. Ghe. I. Drăgulin

- Pr. Dan Bădulescu

- Dr. Iosif Niculescu

- Ing. Ioan Cișmileanu

- Prof. George Căbaș

- Fabian Seiche

Adresa

redactiei si asociatiei

OP 1, CP 10, cod 505200 Făgăraș, jud. Brașov

email: edituraagaton@gmail.com

http: // www.rugulaprins.go.ro

Cod Fiscal: RO 9682963

Autoriz. (Hot.Jud.) 3342/153/19.06.97

*

ISSN 1453 - 7567

Periodicitate: 6 nr. / an

Anul 12 - Nr. 70 (4/ 2009)

Important

● Invităm cititorii (preoți și mireni) să ne trimită materiale pentru publicare prin poștă sau prin e-mail: edituraagaton@gmail.com.

● Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat poziția redacției

● Materialele publicate nu pot fi reproduse în alte publicații, decât cu acordul redacției și cu specificarea sursei.

Persoanele juridice pot achita și în contul în lei a Asociației Pentru Isihasm nr. RO45RNCB0055006918440001 deschis la BCR - Suc. Făgăraș; CIF: RO9682963

Persoanele din străinătate pot plăti în următoarele moduri:

- Cu mandat postal *Eurogiro*, *Money Gram* sau *mandat postal internațional*, pe adresa: *Cismileanu Elena, str. Campului, bl.4, sc.A, ap.18, cod 505200 Fagaras, Romania*
- Prin rețeaua **Western Union**, pe numele Cismileanu Elena, Fagaras, Romania

Dacă doriți să ne transmiteți numele, țara și suma trimisă, folosiți telefoanele +40.0268.211290 ; +40.0740.798366; sau e-mail: edituraagaton@hotmail.com